

pen

... življenje
kak igro
jemplén.

Nataša Matjašec

(Zgodba z naslovnice – str. 16)

igralka

 Natalija Juhnov

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
25. novembra
2004,
117. številka

Prišel sem na predzadnji letošnji obisk tudi z namenom, da vas spomnim, kdo vse še pride k vam do konca leta. Šestega decembra pričakujte Miklavža (ne pozabite nastaviti očiščenega škornja), 13. pride Lucija (pazite, da vam ne izkoplje oči), od 20. decembra si bosta kljuko podajala Božiček in Dedek Mraz (bodite pridni, da vas ne bosta pregledala) in potem spet pridem Pen kot vedno spravljen v Vestnikov objem (rezervirajte si čas za praznično branje).

Vam zvesti Pen

Brč žoge

MILAN je bil večkrat evropski prvak (italijanski nogometni klub namreč), trener MILAN (KOBLENCER) pa bo prvak v drugi slovenski nogometni ligi, če mu bo šlo z nogometaši lendavske NAFTE tako dobro kot doslej.

Sicer pa smo ga fotografirali s predsednikom lendavskih naftnih žigobrarjev, MIRKOM HORVATOM (s kravato).

Kot ugotavljajo Pentute: nafta je v svetu vedno dražja, podobno pa velja tudi za Naftine nogometaše!

firbo

Lendavska idila

Derbi 1. lige:
Mura - Nafta

Tuta,
ki to ni

Legenda Gerd Müller uči Boruta

Nedavno ste lahko nogometni navdušenci po daljšem času spremljali nastop pomurskega nogometnega reprezentanta - na tekmi proti Slovaški je namreč zastopal SLO-barve BORUT SEMLER iz APAČ, stari znanec Pentut. A fant si publiciteto nedvomno zasluži, med drugim tudi zaradi dejstva, da ga nogometnih veščin uči nihče drug.

Borut über alles!

kot legendarni srednji napadalec nemške reprezentance GERD MÜLLER. Sicer pa si bo Borut minevajoči november zapomnil tudi po tem, da je prispeval levji delež k zmagi amaterske ekipe BAYERNA in MÜNCHNA, ki je bil v pokalnem tekmovanju boljši od EINTRACHTA iz BRAUN-SCHWEIGA. Zmagali so s 3:2, Borut pa je bil 2-krat podajalec in 1-krat strelec zadetka. Tako je s svojimi amaterji med osmimi najboljšimi ekipami, ki se potegujejo za nemški pokal.

94,6 MHz, v sredo
ob 20.00.

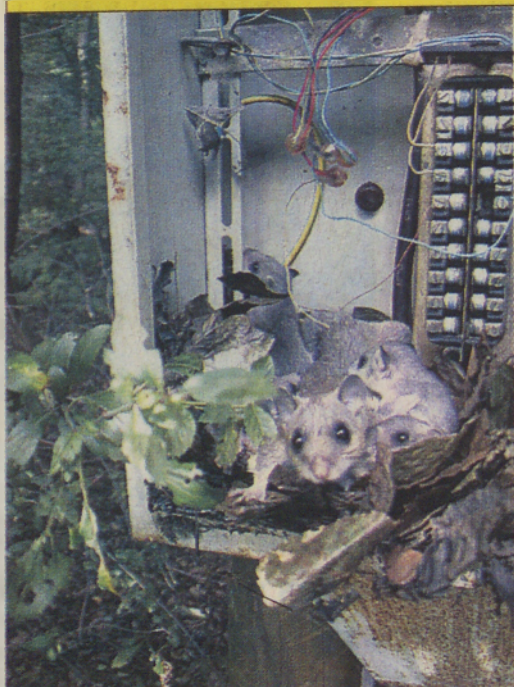
M-M val

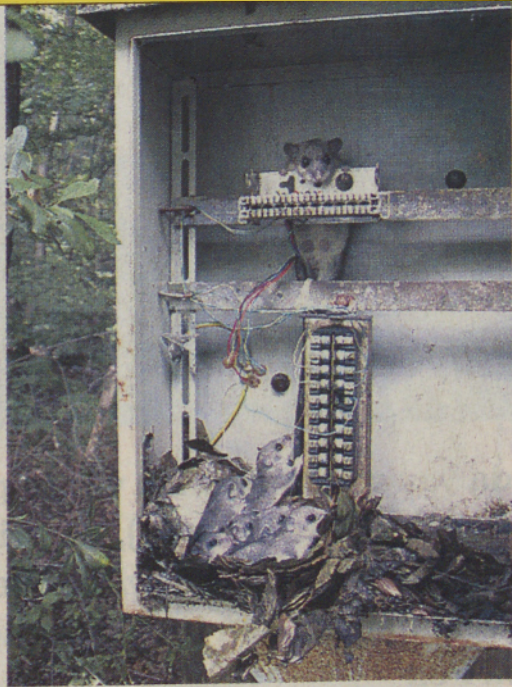
Družili so se v Budimpešti

Mursko-morski val je ena od najbolj razpoznavnih oddaj na radiu Murski val. Tudi zato, ker se njeni poslušalci zbirajo na različnih mestih. Največkrat sicer ob jadranski obali, včasih pa tudi kje drugje. Tokrat se je avtorica oddaje SOMINA ŠPINDLER skupaj z agencijo Relax odločila, da M-M-valovce odpelje v eno najlepših srednjeevropskih prestolnic, v BUDIMPEŠTO. Kot se za udeležence tovrstnih srečanj spodobi, tudi tokrat izjavljajo, da je bilo enkratno in neponovljivo. Ali z eno besedo: murskovalovsko.

Lov (brez ribolova)

Samica z mladiči

Nadzorovanje legla z visine

Mladiči pri počitku

Pa še malo rakovanja in prijazno zimo želimo.

Gorički polhi

Omarice so pripravna reč. Lahko služijo za spravljane oblek, lahko pa so tudi Telekomove. V njih bi potemtakem morali biti različni tehnični predmeti. A ni nujno, kajti v KRAŠČIH so se v tovrstni omarici naselili polhi. Njihov dom so po zaslugi telekomunikacij odkrile tudi Pentute. Po Brankovem pričevanju so polhi v omarici že širi leta. Pentute ne poročajo, ali so polhi v tem času kaj telefonirali ali raje deskali po mednarodni. V vsakem primeru pa v tem času ni bilo reklamacij strank (ljudi) zaradi previsokih računov. Győr

Obhišna opravila

Ka mo té za pár dni pá pucali?

Pri Zavčevih se je začelo, Györekovi bodo nadaljevali

Ondan se je pentutarski fotograf sprehodil skozi BELTINCE in uzrl množico ljudi, ki so se ukvarjali s pospravljanjem. Hitro je škljocnil, kasneje pa ugotovil, da se je ustavil pri domačiji, kjer so odpravljali »posledice« enega najbolj veselih dogodkov – rojstva.

HELENA ZAVEC in njen izvoljenec SIMON sta namreč bogatejša za novorojenko, malo LUCIJO, v čast kateri so sosedje, prijatelji in sodelavci »zaljšali« okolico hiše. Sicer pa pri isti hiši v nekaj dnevih pričakujejo nov prarodjenec, tokrat bo »avtor« BRANKO GYÖREK s svojo ANITO. In najkasneje takrat je znova pričakovati očiščevalno akcijo ...

Bragy

Pridemo tudi na dom

19-letna PAVLA ŽIŽEK (IŽAKOVCI) je leta 1959 odpotovala za svojim fantom JOŽETOM VOHARJEM (MELINCI) v daljno Avstralijo, kjer živi še danes. Vse kot štiri desetletja je naročnica Vestnika in pravi, da posebno dobro pozna Veste kot štiri desetletja. Posebno pozornost javnosti pa zbuja štirinožec, ki razume na povelje »Kapo dol« –kot to počne gospodu HUSARJU iz DOLJNIH SLAVEČ. Ali je napisal recepturo za tovrstno početje nekdanji nogometni selektor SREČKO KATANEC - KAPO DOL, Pentute ne poročajo.

Konjereja

Ka so na Goričkon tudi kavboji?

Skrivalnice

Kaj (ljubosumno) čuva MJ?

Pentute ne bile to, kar so, če tu in tam ne bi »udarile« tudi tistih, ki so povsem prepričani, da jih ne more zadeti - »škljoc« fotoaparata namreč! V dobri veri, da ga ne bomo prestregli, je bil tudi Vestnikov novinar MILAN JERŠE. Pa vseeno nam je uspelo. Kaj je v času našega »prestrezanja« počel, ostaja uganka za vas, ljubiteljice in ljubitelji skrivnostnih pentutarskih igrvic. Je skrival kakšnega od volilnih programov? Je tiščal k prsim cvet svoje mladosti? Ali kaj tretjega ...

tekal

Ka skrijavaš, Milan?

Pisma

Vestnik, resnice pesnik!

Kapo dol

GRAD na Goričkem je znano čarovniško in divjezahodno središče, kjer se zbirajo sodobni kavboji. Kot se spodobi, ima vsak svojega (konja namreč), in ko pridejo pred gostilno (saloon), jih po pravilih »parkirajo«. Malce nerodno je, ker ni privezov, a se le znajdejo. Posebno pozornost javnosti pa zbuja štirinožec, ki razume na povelje »Kapo dol« –kot to počne gospodu HUSARJU iz DOLJNIH SLAVEČ. Ali je napisal recepturo za tovrstno početje nekdanji nogometni selektor SREČKO KATANEC - KAPO DOL, Pentute ne poročajo.

Jajov

Mošt, vino in kostanji – dvajsetič v Gerlincih

Slikovita gorička vas Gerlinci je od nekdaj slovela po vinski trti, dobrem vinu in kostanjih. Kombinacija »šturma« (tako v Gerlincih pravijo vinskemu moštu) in pečenega kostanja je slastna. Skoraj z vsakega dvorišča diši po njej. Pred dvajsetimi leti so v tem vonju zavohali svojo priložnost domači gasilci, ki so skoraj vsi itak tudi vinogradniki, in v navezi z vodstvom takratnega Živinorejskega zavoda iz Murske Sobote organizirali prvo tovrstno prireditev v naših krajih – Praznik mošta, vina in kostanjev – z ocenjevanjem mošta in izvolitvijo princese. Osnovnim poudarkom prireditve so ostali zvesti celih dvajset let, in ker je jubilejna tudi uspela, že razmišljajo o prihodnji jeseni. Res je nekaj v dobrem vinu in pravnji meri popitega!

Vinogradi in trta so le na sončni strani. Trsi se oklepajo bregov in nadzirajo vse, kar se dogaja nižje. V vznožju ali na vrhu so običajno hiše ali hišice s posvečenim temnim prostorom, kletjo, ki daje zavetje zlahkosti iz vinograda in človeku, kjer ta najde okrepčilo za dušo in telo. Med veleumi človeštva je bilo zelo malo abstinentov. Trdijo, da pravnja mera zaužitega dobrega vina izostri duha in dobrodejno vpliva na ustvarjalnost.

Mag. Anton Vodovnik

Po opravljenem delu je gospodar povabil k malici. Seveda samo tiste, ki so pridno delali, medtem ko so se rado-vednežem lahko cedile samo sline. Gospodar je radodarno odrezal debel kos kruha, Janko Durič, vodja prireditve, pa ga je slastno pojedel in splaknil s »špricarjem«, zato mu je beseda prvo sobotno popoldne v novembru tekla kot namazana.

Začelo se je s trgatvijo pri gospodarju Marjanu Flegarju. Njegove gorice so bile bogato in zdravo obložene – prizanesla jim je peronospora, ki je mnogim uničila letošnjo letino, in tudi ptički so zrele jagode pustili na miru. Kot da bi se želeli zahvaliti gospodarju, ki je nekaj trsov prijazno namenil za prikaz trgatve ob gerlinskem jubileju. Trgačem je pod prste gledala množica obiskovalcev, med njimi tudi gostje iz Kobilja z županom Pavlom Nemetom na čelu, kar pa pridnih rok ni motilo. Gospodar Marjan si je nadel brento, z zadnjim vedrom nabranega grozdja pa jo je do roba napolnila Gabrijela Gomboc.

Irma B.

Nataša J.
Juriž Z.

Pika na i pa je v Gerlincih tradicionalni izbor princese mošta, vina in kostanjev. Ob jubileju so izbrali princeso princes. Na tekmovalstvo so povabili vse dosedanje princese in večina se je opogumila. Laskavi naziv je pripadel prvi princesi iz leta 1985 Anici Gomboc, poročeni Popovič, in za nagrado je dobila ob lenti iz kostanjev, kroni iz vinske trte in vrču tudi objem cankovskega župana Draga Vogrinčiča.

Kda vse to probamo,
žmetno s klejti najdemo.
Zdaj vsi dobre volje smo,
lepo si popevemo.
Vince to res je prava stvar,
ki v glavi dela pravi čar,
zato pijmo ga sigdar.

Jože Vogrinčič, Gerlinci 111.

Gerlinska dekleta Marija, Hilda, Gabrijela in Nataša so znala pritegniti pozornost – iz grozdja je začel curkoma teči slasten mošt, še bolj kot na to pa je moštnejši spol vrgel pogled na dvignjena krila. In da ne bi kakšna kaplja mošta šla v nič, so po starem načinu zmečkano grozdje še pošteno stisnili v sto let stari stiskalnici. Marjanu Horju je pomagala Gabrijela Gomboc, za obtežitev pa je bila dovolj vitka Marija Bonifanti. Vse skupaj je bilo prava paša za oči, saj zlasti mlajši takšnega načina »prešanja« ne poznajo več.

Dober mošt – dobro vino

Na dvajseto ocenjevanje moštov v Gerlince je prispelo 47 vzorcev. Prvič so prišli Avstrijci in zmagali. Šampion letošnjega ocenjevanja strokovne žirije, v kateri so bili tudi (od leve) Matija Gjerkeš, Jože Gomboc, dr. Alojz Slavič in

Vlado Smodiš, je bil Günther Hatzi iz Poltna s chardonnayem, takoj za petami pa mu je bil z isto sorto domačin Viktor Dravec. Ob podelitvi priznanj mu je za dosežek iskreno čestital predsednik strokovne komisije Ernest Novak, ki je tudi predsednik Društva vinogradnikov Goričko, ki Ger-

linčanom pomaga pri izvedbi zdaj že kar zahtevne prireditve. Ob šampionu je dobilo diplome kar petnajst vzorcev mošta, to pa že napoveduje, da bo novi letnik goriških vin zelo zelo dober

Čez dva dni je s ponosom prejel diplomo, ki mu pomeni skoraj toliko kot šampionski naziv iz leta 1997.

In Viktor Dravec še na martinovo v svoji kleti, ko so se v sodih dogajale velike stvari. Da je res tako, smo slišali tudi mi, gospodar pa je prislonil uho, da bi ujel vse sporočila. Viktor je prepričan, da se je prav na ta dan mošt spremenil v odlično vino, kar mu bo dalo novo valjo za urejanje kleti v delu nekdanjega gospodarkega poslopja. »Vse sem naredil po lastnih zamislih in še kakšno leto, pa bo moja klet najlepša na svetu. Za dobro počutje pridelka z okrog 1200 trsov, ki lepo uspevajo v neposredni bližini domačije.«

Pokušanje mošta ...Viktor Dravec je zanj dobil drugo najboljšo oceno 4.25.

Zločin, umor na Nizozemskem je presenetil Evropo: mnogi so se začudili, kako je to mogoče, da se je nasilje čez noč preselilo s televizijskih zaslonov na konkretno evropsko ulico. Radikalni islamski fundamentalist je namreč ustrelil, nato pa še prerezal vrat filmskemu režiserju Theou van Goghu. Nizozemska je slovela po tem, da v zadnjih tristo letih v njej ni bilo ubojev zaradi verske nestrpnosti. Pred tremi leti so sicer ubili politika ekstremne desnice Pima Fortuyna in kot po naključju: izmišljeno zgodbo o tem politiku in njegovi nasilni smrti je snemal prav Theo.

Strel v resničnost

Pokazalo se je, da so Nizozemci zelo tolerantni. Tolerantni do te mere, da sploh ne skrbijo za emigrante, ki so se naselili v državi. Pav ti islamski prišleki se se do danes niso vključili v nizozemski način življenja: islamski otroci živijo v zaprtih konklavah, ne hodijo v šolo in kasneje postanejo radikalni sovražniki družbe, kateri živijo.

Na pogrebu filmskega režiserja Thea van Gogha se je zbralo več sto ljudi, o njem so se časopisi razpisali kot o bojevniku za svobodo. Znani nizozemski dokumentarist Jos de Putter je pred dnevi izjavil, kako se »pri vseh stvareh pretirava, da Theo van Gogh ni bil nikakršen mučenik. Bil je alkoholik, jemal je mamila, obenem pa je bil genialni filmar, ki je strašno rad šokiral, izzival.«

Sedemindesetletni režiser Theo van Gogh – neposredni potomec nizozemskega slikarja van Gogha – je bil diplomirani režiser, k filmu je prišel kot amater, najpogostejši v provokacijo, ki jo film omogoča. V dokumentarcu 1-900 je spregovoril o dveh ljudeh, ki sta se našla po erotičnih telefonskih pozivih, po »vročem telefonu«. Podoben je tudi film Srečanje na slepo (Blind Date), ki je prav tako pripoved o dveh izgubljenih, ki imata bogato preteklost in siromašno sedanost. Nestrpnost je izzval njegov najnovejši film Zapeljevanje, v katerem je režiser spregovoril o nasilju, ki ga doživljajo ženske v muslimanskih komunah. Šlo je za osemminutno filmsko zgodbo, za katero je zgodbo napisala nizozemska političarka Ayaan Hirsi Ali iz Somalije. Režiser se je z njo začel družiti, zanimal ga je islam, posebno po terorističnih napadih v Ameriki.

Ceprav je vpletel v film resnične podatke, je filmska zgodba izmišljena. Opisal je usodo deklet, ki se morajo soočiti z ljudmi, ki se jim v zakonih predstavljajo kot urani. Režiser je obdelal izzivalno gradivo – v filmu je prikazal ženske, od glave do peta oblečene v črna obleka, tradicionalne habite. Izpod njih so se bleščala telesa z napisi iz korana, ki opisujejo kazni za neskladne žene. Režiser je s filmom šokiral javnost. To je bil njegov cilj. To je plačal s smrtjo. Režiser je bil prepričan, da je njegova vloga v družbi in v filmskem bitju dvorni norec, Pavliha, ki lahko reče, kar se mu zljubi, ker je nedotakljiv. Žal je resnica drugačna. Njegova smrt je vznemirila nekatere druge ustvarjalce, ki o muslimanskem fundamentalizmu niso pisali

v rokavicah, marveč so ga napadali, opozarjali nanj kot na nevarnost, ki lahko rani civilizacijski del Evrope. Znana je usoda indijskega pisatelja Salmona Rushdija, ki je po objavi romana Satanski verzi navlekel nase »feto« (smrtna obsodba), s katero ga je nekdanji iranski vrhovni ajatola Homeini obsodil na smrt. Vsak Musliman, ki bi ga ubil, pa bi dobil visoko denarno nagrado. Pred dnevi je Rushdie zavrnil razgovor o odnosu med umetnostjo in islamom. Še vedno namreč živi ilegalno, menjava stanovanja (in žene) ter še vedno piše in objavlja dobre romane. »Razumljivo, da me skrbijo grožnje, zaradi mene in zaradi ljudi, ki jih poznam,« je izjavila književnica Irshad Manji, avtorica knjige Neprijetnosti z islamom. Pisateljica živi v Torontu: stanovanje je obdala z neprebojnim steklom, nikomur ne odkriva svojega dnevnega reda življenja, nihče ne ve za njeno telefonsko številko, elektronsko pošto dobiva prek svojih založnikov. Prav ona je napisala komentar ob smrti Thea van Gogha, ki ga je ubil osemindvajsetletni islamski skrajnež. Njen primer ni osamljen. Tudi italijanska novinarka Oriana Fallaci je s svojim uspešnim romanom Bes in ponos, ki ga je napisala po napadu na nebotičnika 11. novembra, razjezila nekatere ekstremne muslimanske organizacije. V predgovoru v svojo knjigo Življenje mi je resnično ogroženo je zapisala: »Nisem religiozna - vse vere težko sprejemam in prenašam, no islamska po mojem mnenju sploh ni religija. To je tiranija, diktatura...« Spomnimo se, kako je bilo orožje v preteklosti napačno sredstvo za reševanje strahopetnih maščevanj in dilem. Spomnimo se psihopatskega morilca, ki nas je hotel »rešiti« ustvarjalnosti Johna Lennona, pa maščevalcev, ki jih je pogoltnil mrak, potem ko so ubili igralca Brucea Leea, da ne omenjamo ameriških reperjev ali politikov. Smrt nizozemskega filmskega avtorja je opomin, da ustvarjalci ne smejo do konca razkrinkati družbenih problemov, verskih zanosov ali drugih moralnih, etičnih in verskih dogem. Ljudje želijo povprečnost, kič in meščansko razmišljanje o »nalegljivih« boleznih moderne civilizacije. Evropa je ponudila televizijsko oddajo Big Brother, v kateri je vse lažno, konstruirano in mogoče slika našega življenja, s katerim se lahko spoprimemo šele, ko si ga ogledamo po televiziji. Pa smo res takšni? Upam, da ne.

Branko Šömen

RAZMIŠLJANJE

Sebastijan Rous,
univ. dipl. EiKA

Dobrih sto petdeset let star običaj, pošiljanje božičnih, novoletnih in sicer prazničnih voščilnic, danes vedno bolj izgublja klasično obliko, v ospredje pa rinejo nove elektronske oblike tovrstnega dopisovanja. Kljub vsemu pa tistih starih še ne gre pozabiti. Če nič drugega, je njihova narava ostala osebna.

Vrnimo se v začetek 19. stoletja. Takrat so se namreč pojavile prve tiskane voščilnice, njihov namen pa je bil dobrodelen. Sicer pa so ročno pisane in slikane voščilnice svojim dobrotnikom pošiljale že redovnice v 15. stoletju. Slovenci smo voščilnice pošiljali med prvimi na svetu, saj velja za njihovo domovino Avstro-Ogrska, kamor smo tedaj spadali tudi sami, kljub temu pa pripisujejo prvo božično voščilnico Angležu, ki je okrog tisoč izvodov voščilnice, na kateri je bila izrisana vesela družina s kozarci v rokah, poslal svojim prijateljem.

Voščilnice so se v klasični obliki in motiviko obdržale torej do današnjih dni. Po drugi svetovni

Zakaj pišemo

voščilnice?

vojni je bila vsaj pri nas motivika nekoliko spremenjena, čeprav je v krščanskem okolju še vedno prevladovala podoba Jezuščka, angelčkov, zvončkov ... ob veliki noči pa pisanic in zajčkov. Zadnjih nekaj desetletij smo se, lahko bi tako rekli, spet vrnili k izvirnemu namenu voščilnice – dobrotelnosti z Unicefovimi in drugimi voščilnicami, vse pogostejše pa se »bremena« pisanja rešujemo z raznimi SMS-sporočili in voščilnicami prek elektronskih medijev. Pravzaprav postajamo leni torej tudi za prijatelje in sorodnike, da o osebni noti, ki smo jo prej izkazovali s pisanjem na roko, ne govorim. Posebno poglavje so seveda voščilnice, ki jih pošiljajo podjetja. Nekatera se vračajo k izvirnemu namenu, druga iščejo svojo izvirnost, oboje se mi zdi prav, tretja pa se spet poslužujejo ustaljenih form »neosebni« voščilnic.

In če ostajamo pri klasični voščilnici, zakaj je ne bi ohranili, ko pa smo bili konec koncev med prvimi na svetu, ki so jih pisali, Slovenci namreč. Ob vsem prej napisanem pa bi se, preden se odločamo o tej ali drugi vrsti pisanja, lahko vprašali, zakaj voščilnice pravzaprav pošiljamo? Zato, ker se nekoga radi spomnimo ob praznikih, zato, ker bi ob tem radi še komu, ki mu prazniki niso tako praznični, pomagali, zato, ker se nekoga moramo spomniti, ali zgolj zato, ker je takšen pač red!? Vsak za sebe ve, kako in kaj, in temu primerno se bo pisanju voščilnic tudi posvetil!

Pa prijetno pisanje in lepe praznike!

Zanimiva življenjska pot poslovnega uspešneža, ki je sodobne trženjske poti ubiral že, ko so drugi mislili, da je Marx razrešil vse probleme.

Jože Špilak:

»Začel sem s kolovratom«

Rodil se je pred 70 leti na Ivancih pri Murski Soboti. V domači vasi je hodil v osnovno šolo, ki je bila podružnična šola bogojinske. Gimnazijo je končal v Murski Soboti in nato šel študirat v Ljubljano. Uspešno je naredil štiri semestre in vmes inštruiral štiri predmete. Tudi matematiko. Zaradi življenjske nuje, kot sam pravi, se je vrnil domov, da bi z obrtjo zaslužil toliko, da bi pozneje lahko doštudiral brez tuje pomoči. Na štipendijo kot kmečki sin takrat ni mogel računati.

Recept za prvi uspeh: poliuretanska pena

To je bilo tam leta 1956. Pojavila se je poliuretanska pena, nekaj novega, posebnega, modernega. Z majhno gobico si lahko pral najlonsko srajco, iz nje so izdelovali razne igrače ali marsikaj drugega, delovala je čudežno. Igrače so bile do takrat v glavnem iz lesa ali pločevine. Ko mi je v roko prišel prvi kos, ki je bil izdelan iz te pene, sem naenkrat dobil idejo za kar nekaj izdelkov, ki bi se lahko dobro prodajali na takrat vsega željnem tržišču. Odločil sem se za igrače. Postopek je bil povsem enostaven, saj sem jih izrezoval z britvico in nato lepil. V trgovini sem kupil leseno igračko, jo po prepolovil in tako dobil sablono za slona, ribo, konja itd. Vse sem delal ročno. Tu in tam mi je pomagal oče.

S prvim tako zasluženim denarjem, mislim, da z ribo, sem si kupil tudi prvi stroj, pravzaprav strojček, ki je bil še najbolj podoben kolovratu. Kupil sem ga v Kamniku, starega, polavtomatskega. S kolesom sem ga peljal v Ljubljano. Ko sem prečkal železniško progo Ljubljana-Kamnik, se je kolo zaradi teže sesedlo in moral sem stroj in kolo pustiti pri prvi hiši. Dober teden sem potreboval, da sem organiziral prevoz v Soboti. Z njegovo pomočjo sem lahko normalno živel, obogateti pa se ni dalo.

Dobra izkušnja na začetku moje poti je bila, ko sem nekemu »finemu gospodu« posodil prvi privarčevani denar. Ves čas sem varčeval, razkošja si nisem mogel privoščiti. Potem je ta gospod z mojim denarjem pobegnil v Ameriko, jaz pa sem si moral sposoditi denar, da sem poravnal sprotne obveznosti.

Izkušnje v lendavski Mehaniki

Očitno so moje sposobnosti spoznali tudi takratni politiki, ki so se ukvarjali z gospodarstvom. Na njihovo prigovarjanje sem v Lendavi, v sklopu Mehanike, ustanovil obrat za predelavo plastičnih mas. Odlično je uspeval. Tam sem bil vse. Vodja obrata, komercialni. Doma z delom kljub vsemu nisem prenehal. Spoznaval sem ljudi po Jugoslaviji in se seznanjal z novo tehnologijo. Od tam sem odšel k vojakom.

Po vrnitvi so se stvari obrnile na bolje. Delal sem za Mehaniko in tudi doma sem razvijal posle. Ker je v družbenem obratu posel dobro šel, nisem imel problemov. Še več. Nekoliko sem bil v privilegiranim položaju, saj sem dobival plačo od občine in tako nisem bil vezan na razmere v Mehaniki. Ko sem prišel tja, so imeli tako polna skladišča, da nisi mogel odpreti vrat. Tisto sem vse prodal. Tudi materiale, ki so se takrat težko dobili, sem uspel dobiti. Ker sem na Jesenicah naletel na nerazumevanje, pravzaprav me vodilni sploh niso hoteli sprejeti, sem se nekega dne najavil pri Hafnerju – tistem Hafnerju, ki je pozneje s prstom v skupščini žugal Miloševiću. Predstavil sem mu problem, koliko delavcev je povezanih z dobavo tega materiala in kaj bi se lahko zgodilo, če ga ne dobimo. Konec razgovora je bil takšen, da so me pozneje tovariši z Jesenic – kar štirje vodilni – peljali na kosilo v Kranjsko Goro! Tistega materiala sem imel toliko, da sem ga lahko zamenjeval za drug material, ki se je na tržišču ravno tako težko dobil.

Uspešen poslovnež

Prvi večji posel sem dobil v tovarni Mura leta 1961, ko sem začel za njih izrezovati gobice za najlonske srajce. V tem času sem prišel v stik s prvimi predelovalci plastičnih mas v Sloveniji. Bilo jih je morda deset. Večji preobrat pa je vsekakor leto 1962. Takrat sem že bil podkovan obrtnik in ponudila se mi je priložnost, da sem začel izdelovati izdelek, ki so ga potrebovali po vsej Jugoslaviji, posredno pa sem ga izvažal tudi v Avstrijo, Nemčijo, Belgijo, Francijo in Rusijo. Takrat mi je šel posel res dobro. Hišo, v kateri zdaj prebivam, sem zgradil leta 1968 – brez dolgov. Redno zaposleni so bili že štirje delavci. Delalo se je v dveh izmenah – na

ženinem domu v Noršincih. Na tej lokaciji smo še zdaj. Vmes, leta 1963, sem nekaj časa delal na Blisku, kjer smo delali obešalnike za Muro. V tistem času je moj obrat vodila žena. Leta 1965 sem nato delal v Panoniji. Takrat smo tam razvili sto artiklov, lahko bi se naredilo marsikaj velikega. To so bili časi, ko se je razvijal jugoslovanski trg. Če nisi imel poznanstva, nisi prišel nikamor. Meni ni bilo treba veliko potovati, stkal sem dobre poslovne veze. Pokličete človeka v Valionici bakra v Sevojni: »Čuj Mile, pošalji to, pošalji ono. Uredi to, uredi ono!« Če ga ne bi poznal, ne bi veljalo nič, tudi če bi potoval tja. Tako sem prihranil čas in denar. Hladna valionica Nikšič, Železarna Jesenice, Zorka Šabac, Crvena zvezda Sombor... Povsod sem poznal nekoga, ki sem ga lahko kadarkoli poklical.

Kot privatnik si v tistem času težko prodajal, le indirektno. Nekoga si moral imeti iz družbenega sektorja, v imenu katerega si prodajal. Mislim, da sem imel največji posel s firmo UPI iz Sarajeva. Vsak drugi dan, najmanj pa dvakrat tedensko sta vozila tja dva tovarnjaka blago, košarice za embalažo. Moj poslovni vrhunec je bil verjetno leta 1985. Sodelovali smo pri izdelavi opreme za elektroindustrijo in kmetijsko industrijo – po vsej Jugoslaviji, za TAM v Mariboru. Tam smo razvili in izdelali orodje za grelec tovarnjaka TAM 2000 ...

Živeti skromno

Bahanja nisem poznal, tudi zunanji videz bogataša me ni zanimal. Moj cilj je bil, da se uredita proizvodnja in oprema, najboljša, kar je dovoljeval tisti čas. Tudi s politiko nisem prišel navzkriž in v šali sem se strinjal z njihovim pregovorom iz zgodnje dobe, da je privatnika treba ustreliti, vendar ga je treba spoštovati, dokler daje denar. Plačal sem ogromno davka, ker sem imel res velik promet. Če bi ga zdaj primerjal s kakšno drugo dejavnostjo, bi kdo rekel, da se delam važnega. Politiki so takrat rekli: »Če bi imeli v občini pet Špilakov ...« Tudi z raznimi inšpekcijami ni bilo problemov. Ne z davčno ne s policijo. Tako smo delali, kot je bilo predpisano. Knjigovodstvo se je vodilo dosledno. Inšpekcije me nikoli ni bilo strah. Lahko so prišli kadarkoli in pregledovali, tudi za leta nazaj. Avtomobilov sem imel kar nekaj. Največji je bil opel karavan, ki pa ni bil kaj posebnega.

Z njimi se nisem obremenjeval, čeprav bi si lahko privoščil kaj boljšega. Morda tudi zato, ker so bili takrat avtomobili politikom in v peti. Prostega časa za zabavo je bilo malo. V začetku skoraj nič. Prvih petnajst let sem delal najmanj šestnajst ur na dan. Se je pa zgodilo, da sem delal dvajset ur skupaj, šel malo dremat, nato pa se s »še toplimi« vzorci polnil v Sarajevo, na primer. V bistvu je bilo to stresno življenje, in če si hotel uspeti, si moral velikokrat tvegati – iti tudi na vse ali nič.

Zadovoljen, aktiven

Otrokom sem ustvaril možnosti za načrtovanje dela, način dela so imeli priliko videti, ko so odrasčali. Brez discipline, vztrajnosti in zagnanosti, poleg vsega drugega, seveda, ne gre. Imam pet vnukin in zdi se mi, da je vsaka nekaj podedovala po meni. Če drugega ne, vsaj to, da rade in lepo rišejo. Tudi sam se vedno veliko slikam – v glavnem v oljni tehniki. Tudi rezbaril sem. V napetih trenutkih sem v likovnem ustvarjanju našel sprostitelno in zadovoljstvo. Ravno tako mi je prišlo prav lovstvo in gobarjenje – pri vsakem delu je fizična kondicija izredno pomembna. Vedno sem bil aktiven v različnih organizacijah in marsikatero funkcijo opravljam še zdaj. Bil sem med ustanovitelji obrtne zadruga Prekmurka in njen direktor, bil sem predsednik Obrtne zbornice M. Soboti, predsednik Zveze obrtnih združenj, že dvajset let sem predsednik komisije za podporo in humanitarne zadeve pri Obrtni zbornici Slovenije.

Trenutno slabi pogoji, drzni načrti, a tudi umik

Sem upokojen. Lahko povem, da živim zadovoljno, lahko pa tudi povem, da trenutno več delam, kot sem kdaj prej v življenju. Tudi več kilometrov naredim, kot sem jih kdaj prej. Mislim, da preživljamo za proizvodnjo najslabše čase. Tako slabo še ni bilo, tudi v prejšnjem sistemu ne. Za proizvodnjo pravim, drugo si bifeji in trgovine. Cilj mi je, da uredim proizvodnjo, da jo spravim na skupnem ravni, da bomo konkurenčni na evropskem trgu in da bo ostal še kakšen tolar, tudi za uvajanje kakšne nove proizvodnje. Ko mi bo to uspelo, sem bom umaknil in bom več prestopil praga proizvodne hale.

Špilaka: Jože in sin Igor ... ustvaril sem možnost za nadaljnje delo ...

Velika TRIPENKETA

Tri vprašanja za šest znanih Pomurk in Pomurcev in osemnajst zelo različnih odgovorov. Vredno jih je prebrati!

1. Kakšna bo vaša silvestrska toaleta?
2. Bush je zmagal. Kaj se je spremenilo v vašem življenju?
3. Vaša najljubša igrača?

Sandra Fehér

lastnica Beauty centra, Lendava

1. Toaleta bo odvisna: a) če me mož kam povabi, b) če se babica za tisti dan odloči za varstvo otrok, c) od rezultata vsakodnevnega tekanja s psom.
2. Veliko! Največja država sveta je dobila novega starega predsednika, na drugi strani pa je v neki majhni deželi neka Sandra uresničila svojo življenjsko željo.
3. Igrati se pomeni graditi most med fantazijo in resničnostjo, čarobno učinkovitostjo lastnega jaza. Zato je moja najljubša igrača vedno odvisna od moje volje, želje ... po čarobni akciji.

Boštjan Bertalanič

projektant - programer pri Transpaku in glasbeni redaktor na Murskem valu

1. Silvestrovo je zame čisto navaden dan. Lanski pa je bil idealen: z ženo sva novo leto pričakala v Kuala Lumpurju v kratkih hlačah in rokavih - oblečena preprosto, popotniško in na ulici. Ne maram namreč prenaplajene potrošniške mrzlice, kjer vsi histerično razmetavajo denar na vse strani. Letos pa bo verjetno treba potrpeti doma, bo pa to vsekakor v vsakdanji opravi.
2. Veliko več, kot si predstavljamo. Zdi se mi, da v svetu protibušizem po tej izvolitvi prerasča v protiamerikanizem. In Ameriko z njenimi izdatno izvoženimi artikli predstavljamo bolj ali manj vsi (Levi's, Coca Cola, Microsoft ...). Ampak tega ni prinesel novi

Bushev mandat, ampak že prejšnji, ko dejansko ni zmagal. Michael Moore je imel prav: »Neumni beli možje so naredili veliko sranja.«

3. Sem bolj tehnični tip in obožujem vse dovršene naprave, ki pa so lahko tudi igrače: fotoaparat, računalnik, Hi-fi, GPS-navigacija, robot, avtomobil ... Včasih pa je tudi najpreprostejša stvar odkritje: žoga, kolo ... skratka, možnost izbire med mnogimi »igračami« je tista, ki je največ vredna.

Jožef Horvat

poslanec Državnega zbora, Žižki

1. Sem sin kmečkih staršev. »Toaleta?« Gospod Toporišič, pomagajte! Toporišič: a) **toaleta**: boljša ženska obleka za posebne prilike, b) **toaleta**: prostor s straniščem in umivalnico. Tivola, gospod Toporišič! Torej bo v smislu točke a moja silvestrska toaleta (lastništvo toalete je namreč določeno z lastništvom denarnice) oblekla moja žena, v smislu točke b pa bo toaleta edini prostor v našem domu, kjer ne bo silvestrskih dekoracij.

2. Nič. Bush namreč še nima podatkov o mojih naftnih poljih.

3. Moja najljubša igrača predstavlja množica zavrženih igračk mojih otrok. Ker pa je čas vse manj moj zaveznik, sem iz spoštovanja do dragocenih igračk iz njih ustvaril »Mozaik spominov« v velikosti sedmih kvadratnih metrov. Družina mi je dala lokacijsko dovoljenje za postavitve »umetnine« v garaži. Tako se z mojo najljubšo igračo srečujemo vsaj dvakrat dnevno (do pred kratkim).

Jurij Bertalanič

direktor Agromerkurja, Murska Sobota

1. Glede na hiter ritem življenja in vse premalo časa za družino smo se odločili, da bomo silvestrovali doma - žena, 18-letna hčerka in 7-letni sin, morda pa še kakšen sorodnik in prijatelj. Tako torej o posebni silvestrski toaleti ne razmišljam, dovolj bodo udobna domača oblačila, a slovesnemu trenutku vseeno primerna. Z veseljem pa prepuščam predpraznično »zadovoljstvo« ob izbiranju toalete tistim, ki bodo silvestrovali kje drugje.

2. Glede na to, da so ZDA daleč od Slovenije, kakšnega bistvenega vpliva v osebnem življenju ne čutim. Je pa res, da je bilo pred volitvami v vseh medijih več kot dovolj Busha in Amerike. Dobro, da je to zdaj minilo in da se lahko posvetimo našim, slovenskim »Bushem« in »Kerryjem«, ki so za nas najpomembnejši.

3. Igrače in z njimi povezane igre ter igrice me spremljajo od otroških let. Z leti se sicer spreminjajo, a njihov namen ostaja podoben. Od otroških igračk imam najraje po igri pospravljene igrače svojega sina, ki včasih težko razume, da stanovanje ni razstavni prostor za njegove igrače.

Vera Granfol

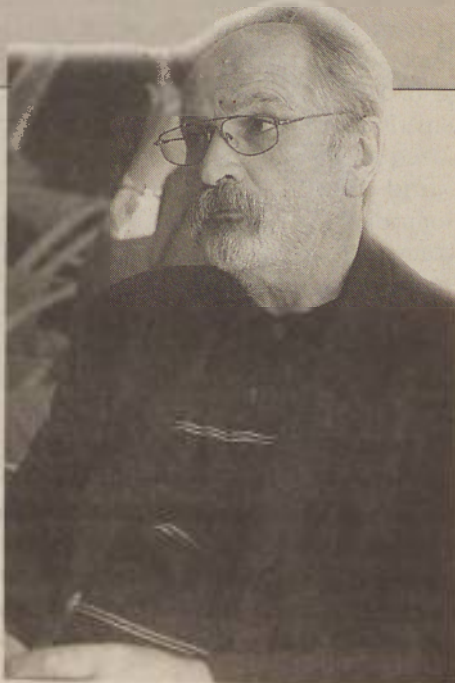
prof. sociologije in slovenščine, Gornja Radgona

1. Odela se bom v chanelovo vonjavo. Nato si bom nataknila sproščeno in nagačivo obleko. Pri nakitu bom upoštevala pravilo MANJ JE VEČ (tudi pri govorjenju). Na ustnicah bo sijal prijazen nasmeh, izžarevati pa želim s svojo osebnostjo.
2. Bush s svojo ponovno izvolitvijo v moje življenje ni prinesel bistvenih sprememb. Naj dela za mir v svetu, kajti mir pomeni tudi nižjo ceno nafte. Uživam v vožnjah z avtomobilom. Še posebej so mi všeč vožnje s poceni bencinom po naši lepi Sloveniji. Tudi cenejših letalskih vozovnic bom vesela.
3. Lepa rumena kosilnica - ki ni predmet moralnih razprav in razvnetih misli. Omislila sem si jo v letošnjem letu. Aktivnosti z njo so me sproščale in razbremenjevale napetosti vsakodnevnih stresov. Z njeno pomočjo sem urejala okolico doma, ki je moj izvir, pribežališče in svetišče. Pred dnevi sem ji omogočila zimsko spanje, veselim pa se že pomladi.

Zvonko Kustec

ravnatelj Gimnazije Frana Miklošiča, Ljutomer

1. Glede na to, da najraje pričakam novo leto v družbi najdražjih, čim bliže doma, bo silvestrska toaleta temu primerna. Ne bo problemov s čistilnico, likanjem in temu primerno menii tujih opravil. Tudi s frizerjem nimam več dosti opravkov, saj me je mati narava že pred leti rešila teh skrbi.
2. Pravzaprav se ni spremenilo nič. Še naprej bo treba vsak večer gledati dnevnik in spremljati cene, predvsem naftnih derivatov, da nas v šoli ne bo zeblo. Naši debaterji bodo imeli mnoge aktualne teme in mi bomo imeli še naprej dežurnega krivca.
3. Vsekakor prave igrače nimam več. Če že govorimo o igračah, sta to računalnik in moj zvesti partner maček Muri, ki skrbi, da jutraj ne bi zaspal. Imava pač bioritem, obrnjen za 180 stopinj.

Duša Dolgovaško-Lendavskih Goric

**Katarina - Katalin
- Katica**

Zaupala mi je svojo življenjsko zgodbo, ki je nadvse pisana in zanimiva za uho slehernega poslušalca. Začelo se je ob njenem rojstvu 3. avgusta leta 1949 v isti hiši, kjer ima danes čardo in stanovanje. Skupaj s svojim bratom dvojčkom je Katica peti otrok v družini Solarjevih. Ko je mama ob njenem rojstvu dobila popadke, je krajevna babica prišla po naročilu Katičine 16 let starejše sestre Marice, ki je po babico pritekla kar pet kilometrov med goricami. Babica na žalost ni takoj opazila, da je ostal po Katičinem rojstvu v maternici še en

Katica s sinom Božidarjem. Poudarja, da če si zdrav, ne občutiš, da imaš za sabo pet desetletij. Pravi, da je v življenju pomembno, da imaš poklic, ki ga imaš rad, in z veseljem delaš, ter da te družina pri tem ne sme ovirati. Takrat si lahko srečen in vesel in to prenašaš tudi na druge. Njen hobi je »delo in delo«. Ob tem pa še nabiranje gob in regrata.

Katica kot 18-letno dekle 2400 m visoko v Montafonu. Ko je v Avstriji delala za kuhinjskim točilnim pultom, je bilo to zanje najlepše obdobje v življenju, ker je bila skoraj brez vseh skrbi. Vendar si je želela priti domov.

Katarino Katico Solar sem prvič srečal avgusta letos na krstu Ajdine Marije, hčerke Vlada Kreslina. Od takrat pogosto prihajam v njeno čardo, Bukeš čardo, v Dolgovaških Goricah.

V Katicini družbi je prijetno. Kot je v knjigo gostov zapisal eden od njenih gostov Italjan Gian Piero Manfredini:

»Katarina ima plemenit pogled in aristokratsko držo; rad bi jo ponovno videl, in to čimprej. Bog ve, ali se to res ne bo zgodilo. Malo že upam, da bo tako.« Katica je namreč oštarjaška, ki ji nasmeh in gostoljubje do gostov prihajata iz srca in duše.

otrok. Ker je ta v maternici ležal počez, babici ni uspelo, da bi otroku sama pomagala na svet. Zato je morala Katičina sestra Marica še enkrat v Lendavo po šoferja, da se je po prašni makadamski poti pripeljal do Solarjeve domačije in njeno mamo Veroniko, po rodu Ciganovo, hčerko bogatega Amerikanca, prav tako iz Dolgovaških Goric, odpeljal v murskosoboško porodnišnico. Ampak za sinka je bilo že prepozno, kajti v maternici se je zadušil. Pokojni brat ni dobil imena. Šele letos se je Katica odločila in mu dala ime Bodi. Bodi pa zato, ker je bil njihov oče Boldižar in ker je Bodi izpeljanka iz njegovega imena. Pa tudi zato, ker so ji tako velele zvezde, namreč sama rada opazuje večerno zvezdnato nebo in posluša, kaj ji govorijo zvezde.

Tako je Katica skupaj z bratoma, 19 let starejšim Francem in 10 let starejšim Stankom, ter 16 let starejšo Marico in 2 leti starejšo Vero odraščala na domačiji, kjer je morala zgodaj poprijeti za kmečko delo v vinogradu, na ilovnatih njivah pa tudi v kuhinji. Ko ji je bilo šest let, je izgubila očeta, toda kmetija je morala živeti naprej, zato je bilo treba delati še veliko več. Leta 1956 je začela obiskovati slovensko osnovno šolo v Lendavi.

Skoraj neverjetna je bila njena pot v šolo, ko je v eni roki nesla šolsko torbo, v drugi pa 2- ali 3-litrsko pločevinasto posodo z mlekom, ki ga je prodala v Lendavi. Pozimi se je s takšno prtljago ustavila vsakih dvajset minut in si v žepu pogrela roke. Poleti je bila pot v šolo manj naporna, ker ni bilo mrzlo, le prašna, makadamska pot je bila ob dežju ena sama blatna mlakuža, zato so bili škornji skorajda vedno blatni. Otroci, ki so tako kot ona prihajali iz goric, so si blatne škornje oprali v lendavskem jarku pod gradom in nato z mokro obutvijo odpešali v šolsko stavbo. Kasneje, ko so bili starejši, so vsak dan skrili škornje v grmu ob jarku, da bi prišli v razred s čistimi čevlji in da se mestni otroci ne bi norčevali iz njih. Šolska leta so bila zanje nekakšen izpit za vstop v svet, v katerega se je odpravila takoj po končani osemletki, ker v Lendavi in okolici ni dobila vajenskega mesta, mama pa je ni zmoгла šolati.

Kot osemletna deklica s svojo mamo pred sedanjno čardo, v kateri se je tudi rodila.

Tako kakor poje Helena Blagne v svoji pesmi po ... vaški prašni poti ..., tako je tudi naša Katica neizmerno otožna peš odtačala do avtobusne postaje v Lendavi, nekaj korakov pred njo pa je njena zdaj že pokojna mama na glavi nesla hčerkin kovček. Med potjo sta srečevali znanke. Bili sta tiho in po licih so jima tekale solze. Svojo pot je nato nadaljevala sama naprej do Ljubljane k bratu Francu, od njega pa se je odpravila na delo v avstrijski Vorarlberg, kjer je takoj dobila zaposlitev v tekstilni tovarni. Njena prirojena žilica do veselja za delo z ljudmi ji je kaj hitro omogočila, da se je uveljavila kot delavka v gostinstvu, zato se je po šestih mesecih dela v tovarni

Najbolj se razživi ob plesu, ko ji Vlado Kreslin zaigra znano pesem Daj mi Micka pejsneze nazaj. Tako je bilo tudi na fotografiji pred Copekovim mlinom v Mali Polani, ki je nastala pred leti, ko sta živela še zadnja dva člana Kociprove bande.

zaposlila v hotelu A-kategorije Montafon. Prvi dan so ji dali lupiti krompir in korenček. To delo ji ni ustrezalo in po dvajsetih minutah lupljenja je omedlela. Na srečo so jo po treh tednih premestili na delovno mesto, kjer so pripravljali dietne sladice. Kmalu je zbudila pozornost nadrejenih, ki so ugotovili, da je sposobna delati za kuhinjskim točilnim pultom, kjer so jo avstrijski sodelavci lepo sprejeli pa tudi sama se je počutila zelo dobro. V omenjenem hotelu je ostala tri leta. V Avstriji je po končanem delovnem urniku opravljala še dodatno natakarsko delo v bližnjem hotelu.

Domotožje? Kljub svojemu pogumu in želji po novem, drugačnem življenju ga je občutila. Vmes je bilo tako močno, da se je vrnila in se želela v Slovenijo, oziroma takrat v Jugoslavijo, izučiti za frizerko. Toda po treh mesecih v domovini je ugotovila, da to ne bo prava rešitev, zato se je znova vrnila v Avstrijo in spoznala, da si je že od nekdaj želela postati natakarica. Nisem pa

Posebnost, ki jo obvlada Katica, je plesanje z vrčem, manjšim sodom ali s torto na glavi. Seveda sta vrč ali sod polna vina. Po tem je znana daleč naokoli. Te veščine se je naučila v Avstriji.

edini, ki misli, da bi bila Katica odlična gledališka ali filmska igralka.

Vrnitev za vedno

Po nekaj letih pa se je res vrnila na delo v Slovenijo, in sicer kot natakarica v restavracijo Vikend v Radencih. Zatem je ob delu vpisala v triletno večerno gostinsko šolo v Radencih, nato pa v srednjo hotelirsko šolo v Mariboru, kamor se je tri leta vozila štirikrat na teden. Zelo hitro je napredovala in si za svoj denar kupila nov avto - stoenko. Leta 1975 je postala šefinja v gostišču na Kapeli, kjer je spoznala organizacijo dela v gostinstvu. Gostišče je takoj obogatila s telefonom in džuboksom, ki je goste navdušil. Ker se je v tem nekoč znanem gostišču gibalo mnogo ljudi, znanih in manj znanih, se je Katica nekega lepega večera spoznala z muzikantom skupine Golf, ki je takrat spremljal Karlija Arharja. Postal je njen življenjski partner in oče sina Božidarja. Zaradi sinovega šibkega zdravja se je zanj zelo bala in se je že takrat odločila, da bo v zahvalo za njegovo zdravje postavila kapelico. In res je bila leta 1999 blagoslovitev kapelice v njeni vasi, ki sta jo zgradili skupaj s še eno dobrotnico iz okolice, ki je darovala zemljišče.

Po porodniškem dopustu je nekaj časa delala v radgonskem hotelu, potem pa prišla za šefinjo hotela Lipa v Lendavi in temu dala sloves pravega hotela. Meni, da je to naredila le s pravim pristopom do ljudi, do gostov, ki jih je treba razumeti in razvajati, kar so do njenega prihoda tam zelo pogrešali.

Stara želja - biti sam svoj šef

Zaradi tega in še nekaterih drugih stvari, ki jih je doživela med ljudmi, zaposlenimi v hotelu, je odšla leta 1990 iz hotela Lipa in ustanovila lastno turistično agencijo.

Ker pa jo je že od vsega začetka v lastnem podjetju dajal strah za »adi divjakov« in vojne leta 1991, je imela v mislih še dodaten zaslužek z vinotočem ali kako manjšo turistično kmetijo.

Leta 1992 je zaslovela s svojo čardo, Bukeš čardo, katere posebnost so pristna domača hrana, domači ambient in prava ciganska glasba ter veliko gostov z vseh koncev Evrope in sveta.

Danes je srečna, da je zmoгла premagati vse dosedanje probleme. Ponosna je na svojega sina Božidarja, ki gre po njenih stopinjah. Pred časom se je odločil oditi živeti v Švico, za kar Katica misli, da je tako prav, ker spoštuje njegove želje, vendar si najbolj želi, da bi se nekega dne vrnil v Slovenijo.

Danica si je Borisa »nagledala« kot hčerka

Tašče o zetih & Zeti o taščah

19
Penova
nadaljevanke

Kako je policijskemu komandirju sestra poiskala ženo?

Kako nepredvidljive in različne so človeške usode, se lahko prepričamo tudi med pogovorom z akterji »pentutarske nadaljevanke«, torej z zeti in taščami. Tako smo tokrat izvedeli, kako si je tašča Danica Bogdan iz Ljutomerja že vnaprej »nagledala« zeta Borisa Rakušo, kateremu je sestra Suzana morala pomagati pri »iskanju« življenjske sopotnice. Naša sogovornica je bila rojena pred 56 leti v Središču, otroštvo pa je s starši preživela v Mariboru, dokler niso kupili hiše v Veščici pri Razkrižju, kjer je Danica v petčlanski družini preživljala mladost, hitro pa se je morala tudi zaposliti, saj je bilo težko z eno samo (očetovo) plačo. Službo je našla v ljutomerskem obratu tekstilne tovarne Mura, kjer je pozneje našla tudi moža Stanislava, čigar hitra smrt pred šestimi leti jo je v življenju najbolj prizadela. Vso delovno dobo je preživela v Muri in se je konec leta 2001 tudi upokojila. Z možem si je ustvarila družino v Ljutomeru, hčerka Tanja in sin Robi pa imata tudi že nekaj časa svoji družini. Danica je ostala sama v veliki hiši, toda mladi jo pogosto obiskujejo, tolažijo in ji pomagajo, še posebno vesela je vnukinje in dveh vnukov.

S posebnim zadovoljstvom se naša sogovornica spominja, kako »spoznala« zeta Borisa. »Tanja ga je prvič pripeljala domov, ko sem ob neki priložnosti na balkonu obežala perilo. Sem ga pa poznala že prej, kot otroka, in vedno sem imela nadvse dobro mišljenje tako o njegovi družini kot o njem. In zato sva ga z možem takoj z veseljem sprejela in hitro smo postali kot ena družina, Boris pa je postal naš drugi sin. Dobro smo se razumeli celo leto, ki smo ga preživeli skupaj v naši hiši. Bilo nam je zelo lepo in tako je tudi danes. Nikoli se nismo sporekli niti grdo pogledali. Moram priznati, da sem dobila enkratnega zeta, Tanja pa enkratnega moža. Tako okrnega, odkritega, pristrčnega, preprostega in poštenega fanta kar težko najti. Sedaj po moževi smrti mi je Boris v zelo veliko oporo in tega se ne pozablja. Z njim dejansko nismo prišli navzkriž, malo hudo je bilo le, ko je moral kot policist na Kosovo, med osamosvojitveno vojno pa v Ljubljano,« pravi tašča Danica, ki

»dodaja, da Boris sicer ni zahteven ne pri hrani in ne pri čem drugem, čeprav je malo bolj okrogel ...

Boris Rakuša je tudi Prlek, rojen leta 1964, ki je osnovno šolo končal v Stočji vasi. Takoj zatem je odšel v kadetsko šolo v Tacnu. Že kot 19-letnik je šel za dve leti delat v Koper, med letoma 1985 in 1989 pa je bil v specialni policijski enoti v Ljubljani. Po prihodu na radgonsko območje je bil nekaj časa na policijskih oddelkih Radenci in Videm, po osamosvojitvi pa se je družina Rakuša naselila v Gornji Radgoni, saj so na Tratah kupili stanovanje. Nekaj let je bil pomočnik komandirja PP Gornja Radgona, približno zadnjih pet let pa je komandir. Vmes (v letu 1997) je spoznal tudi življenjsko sopotnico Tanjo, s katero se je poročil (na občini v Ljutomeru, vesela gostija pa je bila v gasilskem domu na Pristavi) aprila 1989, malo pozneje pa je na svet prikukala hčerkica Anja, danes dijakinja 1. letnika ljutomerske gimnazije.

»Moram priznati, da jaz Tanje, ki je vseskozi zaposlena na Kompasu MTS, prej nisem poznal, saj sem bil v Tacnu, Kopru in potem Ljubljani. Toda Tanja je bila sošolka in velika prijateljica moje sestre Suzane (imel je tudi brata policista, ki se je smrtno ponesrečil na Primorskem, kjer je bil zaposlen, op. p.). In ob neki priložnosti, ko sem bil doma, sta šli Tanja in Suzana na neko prireditev na Jeruzalem. Vprašal sem, ali bi lahko šel z njima, in tako se je začelo. Tako mi je sestra nekako pomagala najti ženo, s tem pa tudi srečo v življenju. Moram priznati, da sem se s taščo in tistem vseskozi odlično razumel, enako je tudi danes in tako bo tudi v prihodnje, kajti moja tašča je čudovit človek in z njo ne moreš imeti težav,« pravi Boris.

Oste B.

Janez Jakob, rojen v Lipovcih v Prekmurju, živi 36 let v Ljubljani in tam uveljavlja Jakobovo šolo za ročno pletenje okrasnih izdelkov iz slame

»Dožnjek« osvaja Ljubljano

Slovenija je ena sama razsežna, očem dopadljiva vas. In njena prestolnica Ljubljana vedno bolj razteza svoje ulice v nekdanja okoliška vaška jedra. Celovška cesta se vije mimo Dravelj in v tamkajšnji Sojerjevi ulici živi z družino 51-letni Prekmurec Janez Jakob. Je sin Jožeta Jakoba iz Lipovec, katerega rod je znan po izdelovanju »dožnjekov«.

Vsi ljubljanski Jakobi pletejo

Janez Jakob je postal v novem okolju Jani. V Ljubljani živi 36 let. Po poklicu je specialni pedagog. Priženil se je k družini Homar. Prvoten dom so nadzidali in dozidali in vzorno uredili. V pritličju je družinska galerija izdelkov iz slame. Danes vsi pri hiši pletejo iz ržene slame »dožnjeke«, venčke, srčke, »putre«, vrče, vaze, kelihe, križe, okraske za na steno in božnično ali novoletno jelko. Spletli so tudi veličastno monštranco, ki so jo poklonili papežu, ko je obiskal Slovenijo. Spletli so dopadljiv primerek letala. Naša letalska družba Adria Airways ga je sprejela za svojo maskoto. Krasi njene plakate, ki jih je najti po vsem svetu.

Ljubljanski Jakobi imajo certifikat Obrtne zbornice Slovenije za tovrstno popoldansko dejavnost. Nosilka obrti je Janijeva žena Beti. Jani se je naučil opisovane spretnosti v Lipovcih v rani mladosti. Pisalo se je leto 1963. Sorodnik Anton Horvat se je pripravljal na novo mašo. In Jakobova mama Rozalija je želela, da bi v ta namen izvirno okrasili uto, namenjeno slovesnosti. Idejo za izdelavo okrasov iz slame je dala Terezija Vinkovič, rojena Jakob. To znanje si je pridobila na sezonskem delu na Madžarskem, v Franciji ... In po tistem so to spretnost Jakobovi v Lipovcih povsem osvojili. Nastala je tradicionalna panonska etnološka zanimivost.

Prva je v Ljubljani pletla Janijeva žena

Jani je v Ljubljani najprej naučil opisovane spretnosti ženo Beti. In za delo sta zavzeto poprijeli tudi hčerki Karmen in Martina. Plete tudi tašča Terezija Homar. »Moška dela« opravlja oče France. Ženina starša sta doma iz Tuhinjske doline. Šest let so vozili rženo slamo iz Lipovec. Pozneje je rž posejal svak v Tuhinjski dolini. Zdaj jo seje v ta namen kmet v Šentvidu pri Ljubljani.

Ljubljančani so se čudili

Za ljubljansko okolje je bilo zelo zanimivo, ko so neobdelano rženo slamo prvič pripeljali v Sojerjevo ulico. Sušili so jo na Homarjevem dvorišču, jo razvrščali, čistili, povezovali v snopiče. Odrasle in otroke je zanimalo, čemu bo služila slama. Sprva niso mogli verjeti, kaj vse se da narediti iz slame s spretnimi rokami in domisljicami.

Potem je mlajša hčerka že v sedmem razredu osnovne šole pripravila, z izdatno očetovo pomočjo, etnološko nalogo. V njej je v besedi in sliki lično prikazala zgodovino in način izdelave »dožnjeka« in drugih izdelkov iz slame. Osnova je bila izkušnja oziroma ustno izročilo družine Jakob iz Lipovec. In potem je povabila domov sošolke in sošolce in tam pripravila posebno delavnico. Otroci so spoznavali osnove pletenja.

Sogovornik Jani pravi, da nam slama daje kruh, streho, izolacijski material, kmet jo uporablja za steljo ... In če daš slami dušo, nastanejo okrasni izdelki. Trudi se, da bi še podrobneje spoznal zgodovino družinske dejavnosti. Želi izdati etnološko razpravo. Svoja prizadevanja je poimenoval Jakobova šola. Že pokojni etnolog Vilko Novak se v to ni dosti poglobljal. Dalj je posegel etnolog Angelo Baš. Virov je torej dokaj malo.

Sodelovanje na etnoloških prireditvah

V novejšem času so začeli v Sloveniji organizirati v starih mestih jedrih, na trgih in po vaseh ter ob graščinah srednjeveške dneve, dneve narodnih noš, prikaz starih dejavnosti oziroma etnološke prireditve. Žaživali so že pozabljeni stari sejmi. To se dogaja v Slovenj Gradcu, Škofji Loki, v Kamniku, ob Predjamskem gradu, Ribnici, Mengšu, Beltincih,

Jani Jakob v družinski galeriji v Ljubljani. Vso družino v tamkajšnjih Dravljah je naučil pletiti okrasne izdelke iz slame.

Brestanici ... Na takšnih prireditvah je sodeloval že Janjev oče. Tradicijo nadaljujejo novi rodovi Jakobov iz Prekmurja in Janijeva družina iz Ljubljane. Ta pokaže svojo dejavnost v zadnjem času tudi širšemu krogu prebivalstva iz domačih Dravelj. Ob cerkvi so oblikovali Rokov trg in zaživel je tradicionalni Rokov sejem. Ob tej priložnosti je tu organiziran sejem domače obrti.

Kite iz slame pletli tudi v Mengšu ...

Jani pravi, da delajo okrasne izdelke iz slame tudi na Norveškem, v Franciji in morda še kje po Evropi. Zanimivo pa je, da so nekoč pletli kite iz slame na območju Mengša, Domžal, Lukovice ... A je bila ta osnova uporabljena izključno za uporabne namene, ne za okrasne. Iz kit so oblikovali slamnike. Za izdelavo takih klobukov je tu nastala celo industrija. In za domače potrebe so izdelovali iz slamnatih kit hišne copate. To nekdanjo dejavnost predstavljajo na etnoloških prireditvah ženske iz Krašnje pri Lukovici.

Jakobova šola se uveljavlja

Jani Jakob skuša uveljaviti družinsko, tako imenovano Jakobovo šolo za ročno pletenje okrasnih izdelkov iz slame tudi prek revije Unikat, ki izhaja v Škofji Loki. V njej objavlja osnove za izdelavo okrasnih kit iz slame.

Dožnjek, prekmurska domača obrt so poimenovali Jakobovi iz Ljubljane svojo popoldansko dejavnost. In zdaj raziskujejo tudi prvobiten izvor tega imena.

Žetev so nekoč končali na Dolinskem in Ravenskem v Prekmurju s slovesnim »dožnjekom«. Njivo so torej »doželi« in delo obredno končali. Med prebivalci Tišine je bila navada, da je na koncu zadnje njive kosec pustil nekaj rastočega žita, ki ga je nato ena od »bralj« požela s srpom. Iz tega žita in poljskih rož so »bralje« spletli venec in ga pred odhodom z njive dale na glavo prvemu koscu. Med hojo domov so moški vriskali in prepevali stare pesmi. Ob prihodu domov so »dožnjek« izročili gospodinji. Ta ga je obesila v hišni kot in je tu ostal do »svetega posta« oziroma do dneva pred božičem ... V drugih krajih so bili običaji nekoliko drugačni. In spomin na stari običaj naj bi bili današnji okrasni izdelki iz slame.

Ljubljanski Jakobi se pogosto pripeljejo v Lipovce. V Janijevi rojstni hiši imajo svoj prostor. Tudi obe Janijevi sestri in mama v Lipovcih pletejo drobne umetnine. Obujajo spomine in se v delu dopolnjujejo.

Franček Štefanec

V torbici nosi italijanski potni list, saj korenine njene družine segajo v Neapelj, odraščala je v bližini nemškega Frankfurta, zadnjih dvajset let pa je Angelica La Rocca tesno povezana s Prekmurjem, za katerega pravi, da je najlepše na svetu, še posebno zaradi naše prekmurske ravnice in lepote, ki jih ponuja tukajšnja pokrajina, ter seveda zaradi družine, ki sta si jo ustvarila z možem Dušanom Šlemerjem v Polani pri Murski Soboti.

»Najlepši so prvi vtisi«

Dišalo je po domačem kruhu

Angelica La Rocca je prvič obiskala Slovenijo leta 1982. Šlo je za obisk ob koncu tedna, ki pa je bil poln novih in zanimivih dogodkov. Angelica je namreč takrat živel v mestu Neu Isenburg, ki je le šest kilometrov oddaljeno od Frankfurta. Gre za mlado mesto, saj ima le nekaj več kot 300-letno zgodovino, med katero je bilo največ zgodovinskih stavb uničenih v drugi svetovni vojni. »Kljub temu je mesto odlično izhodišče za turiste in gospodarstvenike, ki imajo opravke v Frankfurtu,« je pojasnila Angelica. Hkrati je dodala: »In ker je tako blizu metropoli, kot je Frankfurt, smo tam živeli predvsem mestno življenje.« Zato so ji takšna doživetja, kot takrat, ko so jo med prvim obiskom Prekmurja prvič peljali na kmetijo, ko je bila prvič na trgatvi ali videla, kako iz buč pobirajo seme, in občutila, kako iz domače krušne peči diši po kruhu, ostala za vedno v spominu.

koledarji in adventni venčki. V preteklih letih je bilo namreč veliko božičev, ki jih je Angelica preživela v Sloveniji s svojim možem Dušanom, sinom Florianom in hčerko Sarah.

Poroka

Z možem Dušanom sta se spoznala v Nemčiji, kjer so bili njegovi starši na začasnem delu v tujini. Skupaj sta obiskovala šolo za šiviljske mojstre. V Nemčiji sta se tudi poročila, poroko pa praznovala v Sloveniji. Tam se namreč poroke praznujejo drugače kakor pri nas. »V Nemčiji ne povabiš toliko svatov kot v Sloveniji. Na zadnji poroki, ki sem se je udeležila v Sloveniji, je bilo skoraj sto osemdeset ljudi, na najini pa samo osemindvajset. Po poroki na matičnem uradu greš v Nemčiji na kosilo ali na večerjo v bližnjo gostilno, se naješ, nekoliko poseliš in posloviš. Pri vas pa je vse drugačne, veliko je tudi glasbe in plesa. Prav zato sva z možem Dušanom pripravila zabavo za vse so-

ki se ponavadi znajdejo na italijanskem ali mediteranskem jedilniku.

V kitajski restavraciji

S hrano je povezana tudi zgodba, ki se je pripetila, ko je Angelica obiskala moža Dušana, ki je še v nekdanjih časih kot mlad vojak moral priseči takratni vojski. »Dušan je služil vojsko v Derventi in Sarajevu. Ko sem se peljala k njemu, sem bila edina, ki na avtobusu iz Frankfurta ni govorila slovenski, hrvaški ali srbski jezik, edina, ki je bila vso pot trezna in na nesrečo sedela ravno pri stranišču. Vožnja je trajala več kot dvanajst ur, nato sem v Tuzli morala prestopiti na avtobus proti Sarajevu in nato na vlak proti Derventi.

Ko sem prišla pred vojašnico, sem morala najprej pokazati vse papirje, saj je v mojem potnem listu pisalo, da sem Italijanka, in ko so mi končno dovolili, da sem vstopila, so mi še zapovedali, da ne smem gledati ne na levo ali na desno, samo naravnost, da ne bi videla kakšne

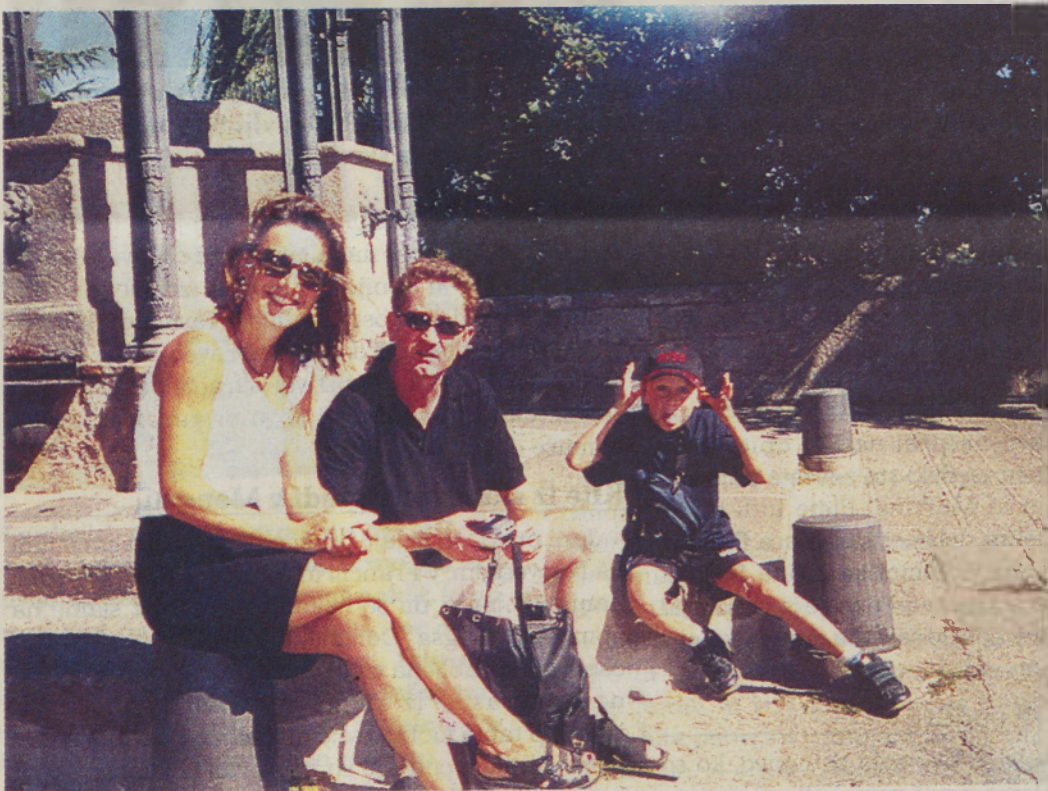
Angelica La Rocca

sva z rameni in naročila ponujeno, saj nama drugega ni preostalo. In kaj sva dobila na kitajski plošči? Mešano meso z žara. Te prigode še danes nisva pozabila, tudi zato, ker so še bolj čudno gledali, ko sem naročila jasminov čaj,« se je od smeha nasmejela Angelica.

Znanje jezikov

Kot smo zapisali že v uvodu, sta si zakonca Angelica in Dušan uredila svoj dom v Polani. Angelica ne pogreša Nem-

Družina na izletu: Angelica, Dušan in Florian

»Najlepši so še vedno tisti prvi vtisi,« je še dodala Angelica.

Prvi slovenski božič

V spominu ji je ostal tudi prvi božič, ki ga je doživela v Sloveniji, ki je bila takrat še v Jugoslaviji. Ko se je vrnila v Nemčijo, je namreč doma mami zaupala: »Božiča pa v Sloveniji zagotovo ne bom več pričakovala.« V večini slovenskih domov v osemdesetih letih prejšnjega stoletja zaradi takratne politične ureditve še ni bilo postavljenih božičnih dreves, ulice niso bile okrašene in v trgovinah sploh ni bilo božičnega razpoloženja. V Nemčiji pa je bilo že takrat od začetka decembra vse živo v pričakovanju božičnega časa. »Povsod so viseli adventni venčki, Božički so nas pozdravljali na vsakem koraku, ljudje so kupovali darila in ulice so bile okrašene z različnimi lučkami, ki so razsvetljevale predbožične večere,« se je spomnila Angelica. Kljub vsemu je v življenju tako, da se zarečenega kruha največ poje, pa tudi v Sloveniji so se razmere spremenile. Prazniki so drugačni kakor včasih.

Še Angelica je svoje sodelavke v podjetju Mura, kjer je bila včasih zaposlena, naučila, kako se izdelujejo adventni

rodniške in prijatelje še doma v Polani,« je povedala Angelica. Na gostiji je bilo tudi veliko dobre hrane in pijače. »Pri vas kosilo ni kosilo, če ni na začetku dobre goveje juhe in nato za glavno jed kos mesa, pri nas pa smo pripravljali še veliko drugih brezmesnih jedi,« se je nasmejela naša sogovornica. Do danes se je že navadila na slovenske prehrabene običaje, čeprav doma najraje kuhajo jedi,

Tokrat je na fotografiji z Angelico hčerka Sarah

morebitne skrivnosti. Ko je Dušan končno dobil dovoljenje, da je lahko šel z mano iz kasarne, sva želela iti na kosilo, vendar so bile vse restavracije zasedene. Končno sva našla lokal, na katerem je pisalo, da je kitajska restavracija. Vstopila sva, in ko sva prosila jedilnik s kitajsko hrano, so naju samo čudno gledali in nama povedali, da je edina kitajska jed, ki jo imajo, tako imenovana kitajska plošča. Skomignila

čije, saj je vsak dan poln dela in opravlja. Čeprav ni zaposlena, vsak dan zjutraj odpelje Floriana in Sarah v šolo oziroma v vrtec, ki jo obiskujeta v sosednji Avstriji. Nato ju pride okrog poldneva tudi po čakati. Kar se jezikov tiče, se v njihovi družini mešajo slovenščina, nemščina in tudi italijanščina. Angelica sicer v začetku svojega življenja v Sloveniji ni razumela veliko, kar so ji pripovedovali sosedje ali v trgovini, toda danes bi nas že težko prepričala, da slovenščina ni njen materinski jezik.

Popoldnevi so namenjeni prostemu času, ki ga družina La Rocca - Šlemer preživlja aktivno, še posebno, kadar je doma Dušan, ki je zaposlen v nemškem tekstilnem podjetju, ki ima po vsej Evropi svoje tovarne in večino časa preživi na tujem, kjer proučuje tamkajšnje delavce. Tudi Nemčijo občasno še obišče, toda počitnice raje preživlja v Sloveniji, ker je lepše vreme in lepša pokrajina. Vključno so tudi potovali po Sloveniji. Angelici je všeč Postojnska jama, včasih se odpravijo tudi v Italijo, pa naj si bo to skok v bližnji Trst ali pa na obisk k staršem, ki so se iz Neaplja preselili v Tescano.

Neu Isenburg

Fenomen multikina

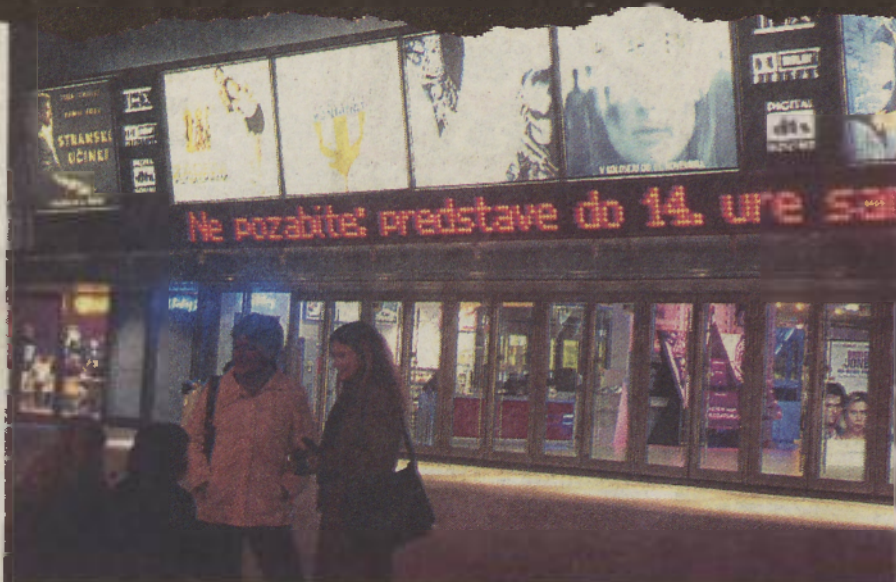
Kompleksi kinodvoran, v katerih se poleg ogleda filmov ponujajo tudi pijača in prigrizek ter igre takšne in drugačne vrste, imajo tudi v Sloveniji vedno več obiskovalcev. Stari kini v večjih mestih izumirajo, medtem pa se delajo načrti za gradnjo novih multikompleksov tudi v mestih, ki multikina že imajo. Med ta mesta pa ne spada na žalost niti en pomurski kraj, niti Murska Sobota ne, kjer je ogled filma zreduciran samo na njegovo golo bistvo (včasih ob sredah, ko so na sporedu bolj umetniški filmi, pa niti to ne).

Je film še vedno v glavni vlogi?

Obisk kina je postal družinska zadeva.

V čem je fenomen multikina, ki tako privlači množice obiskovalcev? Fenomen, ki ga je v svoji volilni kampanji obljubil celo eden od kandidatov za župana soboške občine in s to obljubo – da bo namreč »zgradil multikino« – dobil precej glasov predvsem mlajših volilcev. V Sloveniji imamo dvoje vrst kompleksov multikina, in sicer Planet Tuš in Kolosej. Slednji sedaj obstaja že v Ljubljani, Kopru, Celju in Mariboru. Najmanjši je v Kopru, ki ima samo tri dvorane, nam najbližji pa je v Mariboru.

Vhodna stran Koloseja od zunaj

Programski vodja mariborskega Koloseja Damijan Vinter:

»Mi vrtimo vse filme, ki jih dobimo od distributerjev.«

Velika škatla popkorna je daleč najbolj priljubljena pri obiskovalcih multikina.

Pogled v drugo največjo dvorano

Kljub sodobnemu kompleksu se morajo še vedno opravljati tudi osnovna dela.

Pri najmlajših imajo igre prednost pred filmi.

»Privlačnost multikina je zame predvsem v užitku, užitku ob udobnosti, ki ti ga ponuja tak kompleks,« pravi upravnica Koloseja Maribor Darinka Voglar. »Mislim, da je kino v nekdanji obliki danes že zastarelo.« Toda gradnja kino kompleksov ima tudi svoje senčne strani. V Mariboru so zaradi tega zaprli dve klasični kinodvorani (sedaj obstaja samo še kino Udarnik, kjer vrtijo bolj umetniške filme). Ali imajo v Koloseju zaradi tega kaj slabo vest? »Ne, mislim, da so spremembe potrebne. Tudi osebno sem tak človek, ki si že po pol leta želi kakšno spremembo, drugače je preveč enolično. Treba pa je vedeti, da smo v Koloseju zaposleni vsi tisti, ki smo nekdanj delali v teh dveh kinih, ki sta danes zaprta,« odgovarja Voglarjeva. Z veseljem se še danes spominja 16. junija letos, ko so ob večerni otvoritvi z reke Drave odsevale številne luči Koloseja in trgovskega centra Europark na drugi strani. »Takrat so nam še Ljubljancani rekli, da je fantastično.« Voglarjeva priznava, da ima Europark več obiskovalcev kot Kolosej, vendar se v zadnjem času oba kompleksa vedno bolj dopolnjujeta. Še več, obstaja celo nekoliko futuristična, a čisto uresničljiva ideja, da naj bi se Kolosej in Europark povezala z novim mostom čez Dravo.

V mariborskem Koloseju je deset kinodvoran s skupno 2100 sedeži. Največja dvorana ima 400, najmanjša pa 130 sedežev. Novi filmi se ponavadi vrtijo v večjih dvoranih (včasih en film tudi v dveh dvoranih naenkrat) okrog 14 dni, nato pa se preselijo v manjše dvorane, včasih pa še v klasični kino Udarnik. Toda tisto, po čemer multikina odstopajo, je dodatna ponudba. V Mariboru so v kompleksu še knjigarna, prodajalna telekomunikacij, prodajalna ur in nakita, turistična agencija, frizerski studio, računalniška trgovina, restavracija z mizami za igranje biljarda, videoigrice, stojnice, kjer prodajajo popkorn, slaščice in pijačo (značilnost multikompleksov je, da celo spodbujajo grizljanje in pitje v kinodvoranih), študentski servis, parkirna garaža, obiskovalcem pa so na voljo še bankomat, kartomat in igrišče za bowling. Po slednjem je mariborski Kolosej izjema, saj v drugih multikinih tega doslej še ni bilo. Ampak kje se je v tej množici izgubil film, ki bi moral biti pravzaprav bistvo multikina?

»Jaz bom idealist in bom rekel, da obiskovalce multikina še vedno privlačijo predvsem filmski naslovi,« meni programski vodja mariborskega Koloseja in eden najbolj znanih slovenskih filmskih recenzentov Damijan Vinter. »Multipleks s svojo osnovno funkcijo in strukturo omogoča kinogledalcu najbolj optimalno ponudbo. Naš kompleks ima po petnajst predstav na dan. Razlika v primerjavi s klasičnimi kini je tudi ta, da so filmi na sporedu dovolj časa, da vsakdo najde nekaj za svoj okus, obenem pa lahko obrnemo stvar in rečemo »Aha, danes je dan za kino« ter se šele v multipleksu odločimo, kaj bomo gledali. Druge prostčasne aktivnosti pa so v multikinih ravno zato, da bi k ogledu filma privabili tudi ljudi, ki drugače niso veliki ljubitelji filma.« Sam kot ljubitelj filmov se natančno navedam, kaj pomenijo gradnje multipleksov za klasične kinodvorane in umetniške filme: »Vem, kaj mislite. Odkrito povedano ambient multipleksov ni pogodba art publiki. Ti ljudje se še vedno bolje počutijo v solo dvoranicah, kjer je razporeditev intimnejša in kjer vse še ni tako skomercializirano. Ampak mi v Mariboru uvrščamo v Kolosej tudi vse neameriške filme, vendar za krajši čas. Saj sem moral tudi sam pred desetimi leti sprejeti težko odločitev in se sprijazniti z dejstvom, da ljudje ne hodijo gledat filmov, ki so všeč meni. Ampak ta manko mi nadomesti obisk filmskih festivalov, ki se nikoli ne dogajajo v multikompleksih.«

Klasična vstopnica v mariborskem Koloseju stane 900 tolarjev, v petih mesecih od otvoritve ga je obiskalo okrog 170 tisoč gledalcev, medtem ko je bilo lani v vseh kinodvoranih v mestu celo leto nekaj več kot 200 tisoč obiskovalcev. »Stvar je profitabilna, sam pa menim, da lahko dosežemo obisk od 450 do 500 tisoč obiskovalcev na leto.« Najbolje obiskani dan je sobota, so pa v globalnem razmerju Evropejci trenutno nekoliko številčnejši obiskovalci kinocentrov kot Severnoameričani.

Za vsako predstavo ima blagajničarka računalniški izpis števila prostih sedežev.

Kinooperater Aljaž v kontrolni sobi, iz katere se »pokrivajo« prav vse dvorane.

Kljub spoštovanju do filmskih legend Bogart in Monroejeva na platnih multikina nimata več prostora.

Igranje biljarda je za precej mlajših moških privlačnejše kot ogled filma.

Mirela in Boštjan Bertalanč

Sedla sva na eno od izpeljank rikše – v tem primeru trikše. V Melaki so le-te še posebno okrašene. Na najbolj kičasti in z najbolj urnim voznikom sva se na lanski božič popeljala na turistični ogled mesta. Po Maleziji pa sva se spet vrnila v realni svet: Boštjan na Transpak, d. o. o., kjer kot univ. dipl. gosp. inž. delam kot projektant - programer, in na Murski val, kjer sem za hobi glasbeni redaktor, Mirela pa na okrajno sodišče k Lenartu. Najin skupni hobi so potovanja in prav Malezija naju je v zadnjem času najbolj pozitivno presenetila.

Rajske plaže: polno jih je, vendar jih je treba znati najti. Vsaka naslednja je drugačna od prejšnje, ena lepša od druge, vse pa enkratne ...

Islam je državna religija, vidna na vsakem koraku: zadržane ženske, skrbne matere, moderna dežela in vsesplošen napredek.

Navkljub drugačnim predstavam v Sloveniji je mošeja pač le še en verski objekt, ki se zliva z okolico ali ne: povsem odvisno od predstav in dojemanj posameznikov in družbe. Odlična razkošna arhitektura teh verskih objektov, ki so v Maleziji v večini.

Malezija

Po poldnevem poletu se znajdeva v prihodnosti – letališče Kuala Lumpur International (KLIA) je trenutno med najmodernejšimi in največjimi na svetu, sicer pa že preskok iz hladne decembrske Evrope v soparno in monsune obljubljaajočo jugovzhodno Azijo povzroči dovolj velik šok. Ko sva izbirala destinacijo za popotniško orientiran dopust, začinjen z odmikom od božično-novoletne nakupovalno-konzumne norišnice, sva za vnaprej določene tri tedne iskala predvsem takšno državo, ki nama lahko v tako kratkem času omogoči, da jo temeljito raziščeva. Za to mora imeti razvito infrastrukturo, obenem pa mora biti dovolj eksotična in seveda s tropskimi otočki, na katerih sva želela vmes enostavno poležavati in lizati rane, povzročene v meglenih zimskih dnevih preteklega konca leta ... Malezija je odličen odgovor na vse te zahteve: zadnje desetletje imajo skoraj 10-odstotno rast BDP-ja, med tropskimi rajskimi otočki in deževnim gozdom cvetijo razne veje industrije in načrtno spodbujanje razvoja je dvignilo to prelepo državo med oblake ...

Malezija je zelo zanimiva država. Polotoška Malezija leži tik nad ekvatorjem na malajskem polotoku, velika večina življenja se dogaja tukaj, zatem pa imajo še dve pokrajini Sabah in Sarawak, ki sta na otoku Borneo, vendar ju imajo celo Malezijci za povsem drugi državi. Celotna država je kraljevina, kjer devet vladarjev – sultanov posameznih pokrajin vsakih pet let izmed sebe izbere novega kralja, torej imajo kar devet bajno bogatih in privilegiranih kraljevskih družin, katerih edino delo je to, da pač živijo kraljevsko in zapravljajo pobrane davščine. Gibalo razvoja in napredka pa je v novih umetno zgrajenih prestolnicah Putrajaya in Cyberjaya, kjer sta parlament in vlada, ki ju je do lani vodil karizmatični dr. Mahathir Mohammada, ki je po kar dvajsetih letih vladanja odstopil s premierskega mesta in ga prepustil lastno izbranemu nasledniku. Nekateri so mu očitali osornost, nedemokratičnost in brezpogojno teženje k napredku in s tem zanemarjanje malega človeka, a sledi njegovega dela so vidne na vsakem koraku: rad se je pobahal z rekordi in presežniki: Malezija premore najvišjo stavbo na svetu (Petronas Twin Towers – 452 m), najvišji drog za zastavo, umetno prestolnico sredi džungle, najmodernejšo dirkališče (Sepang), letališče (KLIA, seveda naj bi se od

popoln izziv: na severu ležerna Tajsa, na jugu sterilni in moderni Singapur ter okrog in okrog velika, a obubožana Indonezija ter kot pika na i najbogatejša država na svetu: Brunejski sultanat. Kar velik zalogaj sva si naložila za te tri tedne: polotoško Malezijo in Singapur.

Po kratkem pozdravčku hipermoderne letališče in olajšanju po prevzemu prispelih nahrbtnikov zamenjava terminal in se z lokalnim poceni letalskim prevoznikom AirAsia odpraviva na otok, poimeno van Penang, ki pa je bil kar manjše razočaranje, saj o rajskih plažah in romantičnih hiškah ni bilo ne duha ne sluha ... Namesto tega so naju pozdravili tridesetnadstropne stolpnice, umazano morje in prezeč meduze. Zato sva že naslednje jutro pobrala šila in kopita ter z brutalno klimatiziranim trajektom odšla na skrajni sever države na brezcarinsko otočje Langkawi. Za spodbujanje turizma so razglasili otočje za brezcarinsko, saj stvari, ki so na preostali Maleziji močno obdavčene, tukaj stanejo veliko manj, predvsem alkoholne pijače. Pa vendar je prišel raj, in to sredi decembra. Temperatura konstantno več kot 30 stopinj C, peščene rajske plaže, senca kokosovih palm, majhne in skromne hiške in ležeren vsakdan ... Na

»Zelena preproga« Cameronskega višavja na višini več kot 1500 m nad morsk gladino je žitnica tega dela Azije – sredi deževnega gozda jim raste preprosto vse, od čaja in jagod do prave enciklopedije rož. Na sliki čajna plantaža firme BOH.

naslednjega leta naprej imenovalo dr. Mahathir Mohammad Airport, kajpada ...). Zanimivo pa je, da je država, v kateri prevladuje dokaj liberalni islam, prepredena z mogočnimi mošejami, velikim številom katoliških cerkva, hinduističnimi, budističnimi in sikhovskimi templji. Res zgleden primer sožitja religij in ras – pravi zgled nestrpnosti Sloveniji ... Poleg Malezijcev, ki so v večini, je veliko tudi Kitajcev in Indijcev, ki se v vseh večjih mestih združujejo na območjih, ki se povsod imenujejo enako: China Town (Kitajska četrt), Little India (Majhna Indija) ... različenost in sožitje kultur ter religij pa le začinita vso naravno prijaznost domačinov, ki je edinstvena in za nas povsem nov svet ... Obkrožena s popolnoma različnimi državami je bila Malezija

Prehranjevanje na ulici je odkrivanje novih svetov, vedno znova. Na sliki Indijka pripravlja naan, ki je v bistvu vrsta kruha oz. priloga h glavnim jedem, ki se ponosno šopirijo v vitrini pred njo ...

vrh višjega razglednega hriba vozi možen na gondolska žičnica, še en pečat dr. Mahathirja, katerega rek je celo posebej zapisan na vhodu v sprejemno stavbo »Zakaj bi plezali na goro, če se nanjo lahko zapeljemo«. In v vsej sopari, valovanju turkiznega morja in pod vtisom poležavanja v blagodejni senci se z njim globoko strinjamo. Na zahodni obali polotoške Malezije je še manjši otoček Pangkor, ki je turistično še skoraj nedolžen, zato pa nas razveseli s prikupno ležernostjo, lepimi plažami, a tudi omejenimi infrastrukturnimi kapacitetaми. Pa vendar, dan za dnem sva odkrivala nove in nove raje. Ali nas niso učili, da je raj le eden? Na vzhodne rajske otočke (Tioman in Perhentian ...) pa je priporočljivo iti od februarja do septembra, ko tam ni deževne sezone, ki kakršnim koli plovilom prepreči prihod na vzhodno obalo polotoške Malezije. Malezija ima namreč le dva letna časa, ki ju sama lahko opiševa le tako: mino deževna in zelo deževna sezona. Temperatura je vedno več kot 30 stopinj.

azijski tiger v galopu

le po količini dežja. V normalni sezoni dežuje le tu in tam, včasih zelo močno, a po razjasnitvi sonce pač naredi svoje. V močno deževni sezoni pa so padavine tudi pogostejše in močnejše, tudi s poplavam in inčarji... In vzhod ter zahod se s tema dvema sezonama med sabo izmenjujeta.

Raziskovalni del popotovanja sva udeležila z lokalnimi avtobusi. Z Langkawija sva pri Alor Setarja in Ipoha v poznih urah nekoga lepega večera prispela v slikovito Cameronsko višavje. V jedru deževnega gozda so ogromne plantaže čaja, rož, sadja, zavalstva in seveda tudi turizma, ki se napaja s dihami jemajočih razgledih, sprehodih skozi džunglo in vso eksotiko z vseh vetrov priletelih domačinov. Zanje obupno mrzlih 20 stopinj Celzija pomeni že dolge rokave in jope, za nas pa le malce lažje dihanje in udobnejši spanec, za spremembo brez klimatiziranih naprav.

Nočni avtobus je odgovor, ko želimo brez izgubljenega časa prepotovati malce večjo razdaljo in hkrati privarčevati pri prenočitnem proračunu. Vendar je spanec ohlajen, šofer namreč glasno zbija šale s prevodnikom, iz zvočnikov se sliši indijsko perisko divo, po stolih pa se sprehajajo tatelteli ščurki. A spanec in volja sta le močnejša, zato se zjutraj prešerno zbujava v zvezih in zmeraj drugačnih krajih, ki naju vedno znova kar vsrkajo vase.

Prehrambena središča so zmeraj znova v središču le-teh, center vonjav in okusov, ki bi bil ne poizkusiti poceni in odlične hrane na ulici, še več - postal nama je edini način prehranjevanja: tisoč okusov eksotične zelenjave, drugačni načini priprave nam poznane in nepoznane, veliko sadja in ogromno konkretnih okusov. Pa vendar je zmeraj nekje riž, vse skupaj pa v bistvo vedno kombinacija Indije in Kitajske, z dodatkom Malezije in Indonezije: Nasi Lemak, Satay, Nasi Goreng je nekaj nasvetov, če se kdaj znajdete tam - ker je v muslimanski Maleziji alkohol prepovedan, se ljudje znajo zabavati in uživati tudi brez alkohola - tam sicer še edine dovoljene - Vsako posedovanje ali preprodaja drog - od mehkih ali trdih drog - od mado heroína - pa ima le en odgovor: nepogojna smrtna kazen. Brez vprašanja, brez odgovorov. Ali je to način za izko-

reninjenje takih razvad, presodite sami...

Kuala Lumpur, milijonska prestolnica sredi deževnega gozda, je beton sredi zelenja, je zelenje sredi betona. Spretno koncipirano mesto, dušeče se v prometu in s stotinami nakupovalnih centrov, ki brez grozečih jim referendumov odpirajo vrata vsak dan ob 10.00 in jim imajo odprta do 22.00, tudi ob vseh praznikih. Brez davkov na tehnično blago so magnet za ljudi z vseh koncev sveta, ki s kalkulatorji preračunavajo cene iz malezijskih ringitov v svojo domačo valuto in se ubadajo s tem, koliko ducatov oblek in fotoaparatorov ali računalnikov bodo kupili in kako bodo vse to spravili domov.

Sredi mogočnih zgradb in zvonečih ulic sva prvič preživela božič in novo leto v kratkih rokavih. Tisti, ki sanjate o tem ter o »žurerskem« novem letu, in to brez petard in alkohola, priporočava vam Kuala Lumpur. Ker vsakdo sanjari o tem, česar nima, so na ulicah prodajali pršilnike z umetnim snegom. In zagotavljam vam, bilo je bolj belo kot v Sloveniji! Če vas poleg tega mika še nakupovanje do onemoglosti, potem ste na pravem mestu. Še pred nekaj urami ulice, preplavljene z avtomobili, so sedaj polne plešočih in z umetnim snegom prsečih se ljudi. Vsakih nekaj deset metrov skupina z glasbo za zabavo in stotine ognjemetov pozdravijo novo leto sedem ur pred vami v Sloveniji. In domačini pravijo, da je praznovanje našega novega leta dokaj mirno, da je praznovanje kitajskega novega leta, ki je zmeraj neke konec januarja, veliko bolj veselo in precej bolj bučno. No ja...

Na koncu sva si obljubila, da se enkrat vrneva v to čudovito, prijazno in zanimivo deželo. Čeprav sva veliko videla, nama je ostal celoten vzhod, katerega obisk so nama tokrat odsvetovali. Veliko mrtvih v poplavih, nedosegljivost Tiomana in Perenthiana ter premalo časa so prinesli obljubo za v prihodnje. Za mnoge je JV Azija najlepši del sveta, in Malezija je - čeprav njen, takoj za Singapurjem, cenovno najdražji del - vlečni konj azijskih tigrov, klasična lepota vseh teh dežel, začinjena s hipermodernim, a nikoli vsiljiva, nikoli vsakdanja, zmeraj prijazna in polna presenečenj, pa čeprav se le-ta včasih skrivajo zgolj v prgišču riža, ki ga kupite na ulici za dva ringita...

Kuala Lumpur: Petronas Twin Towers (452m) - najvišji zgradbi na svetu, tokrat ponoči, razkošno in ponosno bdita nad hipermoderno prestolnico Malezije.

Golden Triangle (Zlati trikotnik) je poslovna četrt Kuala Lumpurja; mogočne poslovne zgradbe, ogromni trgovinski centri in razkošni hoteli se drenjajo med sabo in vedno znova dokazujejo svoj status.

Sultanova palača v Kuala Lumpurju - le eno od mnogih razkošnih domovanj vseh vladarjev

Tudi Slovenija ima svoj - sicer neznamenit - delež v dej oddaljeni deželi. Podjetje Iskra ima tam hčerinsko podjetje in večina števecv električne energije je njegovih.

Enotirno železnico zgradijo pač tam, kjer je prostor: tokrat v višini drugega nadstropja veleblagovnice, t. i. monorail je v zadušljivem prometu prava rešitev.

Preprosto domovanje malezijske družine - v tem primeru na otoku Langkawi

Nova leto na ulici: veseli praznujoči mimoidoči, nasmejani, pripravljeni na zabavo in spoznavanje ljudi...

Srečno novo leto: nakupovalni centri že vedo, kako in zakaj...

kondom z žepa?

Penova
akcija

»Je van spadno

Bliža se prvi december. Čez leto ponavadi pozabimo, zato smo se odločili, da vas tokrat spomnimo in opomnimo: prvi december je dan, posvečen boju proti novodobni kugi – aidsu. Rdeče pentlje, deljenje kondomov po vsem mestu, naslednji dan pa vse skupaj zamre. Zato smo mi začeli še pred 1. decembrom.

Virus HIV se je v prejšnjem stoletju razvil v gozdovih zahodne Afrike. Na ljudi je prešel s šimpanzov, ki so jih ljudje uživali kot hrano ali pa so prišli v stik z opičjo krvjo med afriškimi rituali. Je virus imunske pomanjkljivosti in povzročitelj aidsa, sindroma imunske pomanjkljivosti, širi pa se prek vseh telesnih tekočin.

Nas je zanimalo predvsem to, kako gledate na enega od varnejših načinov kontracepcije in zaščite pred spolnimi boleznimi – na kondom. Sprehodili smo se po mestu in za vami pobirali kondome, ki naj bi vam padli iz žepa. Stopili smo do vas in vas prijazno vprašali, ali ste vi izgubili majhen kvadratast zavojček z znano vsebino. In kaj je sledilo? Ogorčenje, smeh, zbežnost, sram, nejevolja, celo jeza in, ne boste verjeli, tudi histeričnega napada ni manjkalo.

Nekateri Prekmurci očitno sploh ne seksajo ali pa to počnejo pač brez kondoma, kajti našlo se je kar nekaj takih, ki so naju le zbežano pogledali.

Drugi so mi spet »čudežno elastiko« kar iztrgali iz rok in zadovoljni zbežali neznano kam ...

Starejši gospod je na primer zadovoljno pograbil iskano blago in se z igrivim nasmeškom pohvalil: »Moj je moj. Tou dosta nūcan, fala!«

Nasploh so se fantje in moške veliko bolj izkazali kot ženske. Timi ni bil čisto nič napadalen, zgolj prijazen mimoidoči, dekleta pa so ob njegovem nedolžnem vprašanju druga za drugo zardevale in umikala pogled, vse dokler se ni ena od njih zares razjezila in Timija kar malo prestrašila. Očitno dober namen ni vedno zadosti.

Kaj sva torej z akcijo sploh želela doseči? Ugotavljala sva, koliko smo ljudje sproščeni in kakšen je naš odziv na popolnoma vsakdanjo situacijo, ki jo je družba spremenila v tabu. Koliko smo razgledani in ali smo dovolj čustveno zreli za ta svet, ne glede na leta.

In rezultat?

Še veliko se moramo naučiti in v svojih glavah podreti marsikatero pregrado. Življenje nam je dano, da ga izkoristimo toliko, kot zmoremo in znamo. Vsepovsod na nas prežijo luknje in zmaji, v različnih oblikah, a le s trezno glavo in naprednim razmišljanjem se jim lahko umaknemo in jih pokončamo. Naslednjič vzemite kondom, sprejmite prijazno besedo, nasmeš in poslušajte sočloveka. Ne razburite se prehitro, a obenem se ne pozabite tu in tam tudi razjeziti. Stran s tabuji, ki ubijajo napredek in, posredno, nedolžna življenja. Živel 1. december!

Ali je kajenje med mladimi še moderno?

Kot poljub s pepelnikom

Goran Jug, Vanča Vas, 17 let: Po moji ni več tako moderno, da bi mladi kadili. To zdaj delajo samo še frajerji. Jaz ne kadim. Tudi dekleta rada vprašajo, ali kadim. Pa jim odgovarjam, da ne. Sam nisem proti temu, če kakšna kadit. Ampak, če se z njimi poljubljaš, je drug okus, bolj neprijeten. Tisti, ki kadijo, tega niti ne zavedajo, meni pa to ni všeč. Mislim, da ni velike razlike med fanti in dekleti, vsi skoraj enako kadijo. Tudi v našem razredu skoraj vsi kadijo. Tudi prakso in tudi vmes se hodi kaditi. Nekateri ne kadi. Nekateri so prvo cigareto prižgali že v 4. razredu. Čeprav moj ata kadi, me cigarete niso pritegnile.

A. Nana Rituper Rodež

Jože Gabor

Petra Topolnik, Križevci, 18 let: Po mojem prepričanju je kajenje med mladimi še vedno zelo prisotno in moderno. V mojem razredu jih kadi vsaj polovica, dečki skoraj vsi, dekleta pa si prav tako pogosto prižgejo cigareto. Jaz ne kadim in poskušam živeti zdravo. Poskusila sem, kdo pa ni, samo mi ni bilo všeč. In tudi doma bi bili hudi. Mladi veliko porabijo za cigarete, namesto tega naj bi si raje kupili kaj za obleči ali kaj drugega, kar potrebujejo. Ponavadi pa je tako, da eden kupi škatlo cigaret, potem pa vsi kadijo. Jaz ne bi nasprotovala, če bi moj fant kadil. Fantje pa dekleta radi vprašajo, ali kadijo.

Milan Kolbl, Babinci, 21 let: Ja, jaz pa kadim. Vsak dan pokadim kakšno škatlo, ko pa smo v gostilni ali družbi, pa velikokrat še več. Denar za cigarete se vedno najde, kaj dobim ali od štipendije, pa gre. Že dolgo kadim, pet, šest let, a sem že začel premišljevati tudi o tem, da bi prenehal kaditi. Doma vedo, da kadim, in jim ni všeč, mama mi večkrat prigovarja, naj bi nehal kaditi. Ampak težko se je odvaditi. Navadil sem se na cigarete in takoj, ko se zjutraj zbudim, pomislim nanje. Pri nas doma kadi samo še sestra. Kar se deklet tiče, pa bi bil rajši, če ne bi kadila.

Čeprav analize kažejo, da razširjenost kajenja upada, slovenska mladina še vedno pogosto sega po cigaretah. Tako fantje kot dekleta. Mednarodne zdravstvene študije uvrščajo Slovenijo na zelo visoko mesto po pogostosti kajenja med mladimi. Da je kajenje škodljivo zdravju, je v teh letih gotovo preslab argument, ki bi prepričal mlade, da bi se odpovedali cigaretam. Ko pa to počnejo vsi moji sošolci, vsi prijatelji, in ko si s cigareto v roki videti bolj odrasel! O tem, ali je kajenje med mladimi moderno, kako gledajo na kadilce in kako se je poljubljati s kadilci, smo povprašali mlade na ulici.

Mateja Filipič, Radoslavci, 17 let, in Mojca Gjerek, Martjanci, 18 let: Kajenje je med mladimi najine generacije še zelo razširjeno. Zelo veliko jih kadi, večina. Dekleta ponavadi še bolj kadijo kot dečki. Ne veva, kje dobijo denar, ponavadi od staršev in tudi od štipendije. V našem razredu zelo veliko staršev ve, da njihovi otroci kadijo, pa jim verjetno to dovoljujejo. Saj niti nič ne morejo. Nekateri začnejo kaditi že v 7., 8. razredu in se premalo zavedajo, kako cigarete škodujejo zdravju. Niso niso všeč fantje, ki kadijo, saj mislijo, da so frajerji, in tudi poljubljati se z njim ni lepo. Tudi fantje dekleta skoraj obvezno vprašajo, ali kadijo. Kar nekaj je takih, ki nočejo imeti tistih deklet, ki kadijo, ali če s kajenjem ne prenehajo. Zgodi pa se tudi, da tisti, ki kadijo, nam nekadilcem radi ponujajo cigarete.

Lahko bi bila zvezda

Maja v svetu glasbe

Poznam jo že 15 let, najprej kot sošolko v osnovni šoli, potem v gimnaziji. Na licih sta vidna njen nasmeh in bistrumnost. To je Maja Balažic iz Bratonec, ki bo kmalu vstopila v 21. leto. Končala je gimnazijo v Murski Soboti, sedaj pa se izobražuje na Pedagoški fakulteti v Mariboru, smer razredni pouk. Od nekdanje, še kot osnovnošolka na OŠ Beltinci si je želela postati učiteljica in tako biti zgled drugim. Njeno življenje pa je bilo vedno povezano s petjem, klavirjem, navsezadnje tudi z ljudmi iz glasbenih krogov.

si zapojem. Ne morem trditi, da bi mi glasba delala težave pri študiju. Prav nasprotno.

Katere instrumente obvladaš?
Učila sem se igranja na klavir in sintetizator.

Kje vse nastopaš?
Zaenkrat pojem pri dekliskem pevskem zboru Leotitia Beltinci, in to že sedem let.

Kot študentka pedagoške fakultete boš verjetno opravljala učiteljski poklic ali pa imaš morda druge ambicije? Misliš, da se mladi glasbenik v Sloveniji lahko preživi samo z glasbo?
Verjetno bom ostala pri pedagoškem delu, saj sem rada med ljudmi, v okolju, kjer se vedno kaj

dogaja. Mislim, da se je samo z glasbo težko preživljati, razen če si seveda vrhunski glasbenik ali si na sceni. Če pa si zaposlen recimo na glasbeni šoli, zraven pa se ukvarjaš še z glasbo, je čisto nekaj drugega.

Katere glasbene zvrsti so ti posebno blizu?
Poslušam več zvrsti glasbe, pop, pop-rock, rock, aren bee. Občasno si privoščim klasično zvrst.

Se želiš kdaj uveljaviti pri neki skupini kot solo pevka?
O tem sem že veliko razmišljala. Pustimo časa časa, ker se lahko nekega dne zgodi tudi to. Bomo videli! (Smehljaj.)

Imaš pa svoj otroški zborček.

Kako je s tem?

Tako je. Ta otroški pevski zborček obstaja od marca letos. Za ustanovitev zbora sem se odločila, ker imam rada glasbo in otroke. Zato sem si mislila, da poskusim še s tem. In res se mi je uresničilo. Smo v pripravi na božični koncert. Veseli pa smo vabil za nastope, na katerih se uveljavljamo.

Želiš postati zvezda?

Zvezda! Mislim, da se vsakemu kdaj pa kdaj porodi želja, da bi postal zvezda. To so sanje vsakega, enim se to uresniči, drugim spet ne. Ob gledanju nastopov po televiziji sem si mislila, da bi to postala, zvezda.

Bojan Zadavec

Vaše pesmi

Gnjes se ženin

Gnjes san se odloučo,
ka v zakon mo stoupo,
dosta sva na kukorci živela,
neva več kokic gela.
Poklekno mo pred tebof,
te proso za rokou,
ka boš šla z menof,
pred Boga lubezen krstiti tou,
ka va mouž pa žena
do konca najnoga življenja.
Zatau zvon na türne
samo doune,
naj si okouli znajo tou,
ka ti si me zela za maža.
Gnes se ženin, dragi lüdje,
gnjes naj vino v potokaj teče,
srečen san, ka bole
nemren bite,
gnjes san zriktani pa obriti,
srečna ti tüdi si,
ka maš takšnoga maža,
ka ti vse, ka ti srce želej, da.

S.

Ljubezen

Ljudje ljubijo
jesen, zimo, pomlad, poletje,
utrinek zvezde,
brez ljubezni se ne da živeti,
vsaj enkrat v življenju
ljubezen moraš doživeti,
zato da občutiš,
kako je med oblaki leteti,
to je boljše doživeti,
kot pa doma sam sedeti.

Monika Š.

Še zadnjič

Preden za vedno odideš,
me še zadnjič objemi,
zazri se v moje oči
in videl boš solze,
ki so ostale.
Spomni se vseh trenutkov,
še zadnjič se mi nasmehni,
potem pa tiho odidi.

Sonček

Vaša čustva

Preštevam minute!

Ti ne veš, kako te jaz vsak teden težko čakam. Ko se pozdraviva v slovo, začnem preštovati ure in minute, kdaj se bova spet videla. V vsakem trenutku mislim nate in se te veselim.

Načrtujem, kako se ti bom vrgla v objem, kako me boš poljubil in kako me boš stisnil k sebi. Kako bova skupaj preživela vsako prosto minuto in kaj vse bova počela, ko te bom lahko imela spet samo zase. Potem pa pride trenutek, ko se srečava, in meni se vedno znova naredi cmoki v grlu.

Ne morem te objeti in tudi poljub mi je skoraj odveč. Tudi najine besede so vse prej kot nežne. Ne vem, zakaj, ampak takrat se tako hitro sporečeva. Je krivo to, da sva premalo skupaj, ali pa si v tistem skopo odmerjenem času želiva dati in dobiti kar največ. In potem se vse to tako neprijetno izteče. Ne da bi ti povedala, kako te imam rada in kako prijetno mi je s tabo.

S tvojim odhodom je spet vse drugače, vem, da te bom pogrešala, in tako hudo me peče vest, da ti ne znam pokazati, kaj čutim do tebe.

Tvoja mala

Nataša Matjašec,
igralka

To je ona

Zgodba z naslovnice

Lahko podpišem pogodbo. Lahko spremenim naslov. Lahko se preselim. Lahko odidem drugam. Ne bom nazadovala. Imam identiteto. Imam dokumente. Imam potni list. Izobražena sem. Hodila sem v šolo. Ne bom plačevala davkov, ne bom se zavarovala, ne bom varčevala, ne bom imela odvetnika in nikomur ne bom polagala računov. Obrnila se bom proč in tega ne bom več gledala. Ali sem res prekršila vsa pravila, ideje, načrte, postulate, nenapisane zakone, bonton, splošna merila, mnenja in vrednote vsega tega svetaaaa?! Šla bom v metro, sedla na klopco in gledala vlake. Potem bom vstala, odšla domov, se ulegla in obraz zarila v blazino. Potem se bom obrnila in bom dolgo gledala v strop. Upam, da bom zaspala, upam, da bom spala dolgo in da ne bom sanjala. Zjutraj bom vstala, umila se bom in preoblekla, se pogledala v ogledalo in odšla na cesto. Hodila bom počasi, gledala bom v tla, ampak ne bom zamudila na vajo. Šla bom na oder in bom počakala, da mi povejo, kaj naj naredim. Z nikomer več se ne bom pogovarjala. Nikomur več ne bom zaupala. Nikogar več ne bom spoštovala. Nikogar več ne bom ljubila. Telefonirala bom mami. Nikoli ne bom rodila. Nikomur več ne bom pogledala v oči. Z nikomer več ne bom imela spolnih odnosov. Za

nikogar več si ne bom vzela časa. Šla bom predaleč. Mera je polna. Prestopila bom mejo. Preskočila bom črto. Realnost je tako vulgarna. In veselje je tako visoko. Upam, da bom našla trenutek za konec. Verjamem v Boga. Postarala se bom. Imela bom zguban obraz, redke sive lase in sivo mreno na levem očesu. Nosila bom protezo. Moja ušesa bodo postala večja. Imela bom koščeno telo z razvlečeno staro kožo in vonjala bom po starem. Zavedala se bom, da nimam nobene prihodnosti več. Imela bom prazen pogled. In sama bom zelo bom sama. In ne bom umrla med spanjem, umirala bom dolgo in počasi in vsi okrog mene si bodo želeli, da bi končno umrla, in jaz bom to vedela. Ne bom se več obrnila. Spoznala bom, da sem postala to, kar naj bi postala, da sem bila to, kar naj bi bila, da sem bila.

Zaključni odlomek iz avtorske monodrame: Get famous or die trying, Elizabeth2, Nataša Matjašec

Pripis uredništva:

Na 7. festivalu slovenskega filma je dobila Nataša Matjašec Sobočanka v Ljubljani, VESNO za najboljšo žensko vlogo režiserjeve žene v največkrat nagrajenem filmu festivala Ruševine.

Zgodbe

ki jih piše
Življenje

Usoden je bil dr. Živago

»Osnovno šolo in gimnazijo sem končal v Somboru,« pripoveduje. »Kaj sedaj? Želel sem postati gozdarski inženir, saj sem od nekdaj ljubil naravo. V šoli so pričakovali, da bom šel po očetovih stopinjah in se odločil za vojaško službo, nekateri prijatelji pa, da bom postal gledališnik, saj nobena šolska predstava ni šla mimo mene. Nič od tega se ni zgodilo. Odločil sem se za medicino, pravzaprav za kirurgijo. Čisto literarno, lahko rečem, saj sem oboževal Remarq in Pasternaka. Odločil je film Dr. Živago. Torej, študij medicine zaradi kirurgije, zaradi literarnih klasikov, ki so mi predstavili humanost tega poklica in me z njim dobesedno okužili.«

Dr. Menart se je vpisal kar na tri fakultete – medicinsko, stomatološko in veterinarsko. Zanesljivo je zanesljivo, se je prepričeval. Na vseh treh je naredil sprejemne izpite, vendar na svoji najljubši, medicinski fakulteti, je pristal na listi za čakanje. Odločil se je, da ne bo čakal in prepustil svoje usode drugim, zato se je

Panonski mornar je odvrigel svoje sidro

Pravi, da je sedaj iz Sobote, sicer pa rojen v Somboru mami Vojvodinki in očetu Slovencu iz Logatca. V tipični jugoslovanski vojaški družini, ki se je veliko selila, saj je bil oče vojaški pilot. Vendar je imel mali Tomi le nekaj mesecev, ko se je oče pri opravljanju službene dolžnosti smrtno ponesrečil. Z mamo sta odšla nazaj v Sombor, domov, saj sta le tako lahko preživela. Dr. Tomislav Menart, specialist ortoped in travmatolog.

vpisal na stomatologijo. »Zobar« pa je bil le dva semestra. Po prvem letniku se je prepisal na medicino in jo v Beogradu tudi končal.

Od pet dni do sto pet let

Z veseljem se spominja svojih pacientov, starih od pet dni pa do sto pet let. »To je bila zame velika preizkušnja. Po opravljenem stažu so me premestili kot splošnega zdravnika v majhno vasico ob meji z Madžarsko. Domačinom sem bil njihov zdravnik, zaupnik in prijatelj, z njimi delil največjo srečo in največjo žalost. Obiskoval sem jih na domu, seveda peš, ne glede na vreme. Zaupali so mi in zame je bila to življenjska diploma. Še vedno pa nisem pozabil svoje velike ljubezni, kirurgije, zaradi katere sem študiral medicino.«

Prav takrat so v somborski bolnici pričeli graditi kirurški blok. Dr. Menart je dobil specializacijo iz ortopedije. Opravljal jo je v Somboru, po treh letih in pol pa dokončal v Ljubljani, na Kliničnem centru.

Vojna

Po končani specializaciji in odsluženi vojski v Celju se je vrnil v rodni Sombor. Ne z lahkim srcem, saj so se mu v Sloveniji odpirale številne poklicne in profesionalne možnosti, strokovno je prijateljeval tudi z dr. Godino, prekmurskim rojakom, vendar štipendijo je bilo treba odslužiti. »Z veseljem,« pripoveduje.

»Zavedal sem se, da nič ni zastoj, da je sredstva, namenjena za moj študij v Sloveniji, treba vrniti. Bilo je dobro, vendar le kratek čas. Začela se je vojna, osem

mesecev sem delal kot vojaški kirurg. To je bila moja najtežja in najbolj boleča zdravniška in človeška izkušnja. Po padcu Vukovarja sem med dopustom z vojaškim dovoljenjem prestopil slovensko mejo in ostal.«

Iskra Medical

Nepopisno tragične vojne izkušnje pustijo sledi in dr. Menart nekaj časa ni mogel več delati kot ortoped kirurg. Srečno naključje je bilo, da se je zaposlil kot strokovni sodelavec v podjetju Iskra Medical ter bil zaradi poznavanja stroke in jezika odgovoren za štiri države. Ko je firma iskala najboljšo logistično točko med Dunajem, Budimpešto in Zagrebom, je ugotovila, da je to Prekmurje. Preselil se je v Mursko Soboto, kjer je med drugim delal tudi na ortopedskem oddelku v bolnici. Ko pa se je pojavila možnost, da lahko svoja znanja razdaja tudi v zasebni ambulanti, je to storil.

V Termah Banovci je odprl svojo ambulanto, v kateri je skupaj z vodstvom zdravilišča uredil tudi fizioterapijo. Danes ima svojo ambulanto v Vivatu v Moravskih Toplicah. Čeprav je nekoč želel delati in živeti tudi na slovenski obali, pravi, da je svoje morje našel. To je panonska ravnica, tako podobna tisti vojvodinski.

Življenje piše romane

Vojvodina in Prekmurje sta si zelo podobna. Ljudje in ravnica. Prav slednja je tudi oblikovala značajske poteze ljudi, ki so široki in odprti. Veseli in žalostni, zelo srečni ali zelo nesrečni. Pa večno hvaležni. Kot ona.

... in danes

»V začetku mi je prekmurščina delala velike težave,« smeje pripoveduje. »Najbolj tista trda, prava, tako da sem potreboval prevajalca.«

Danes ni več tako. Že odrasel sin se ima za prekmurskega domorodca, dveletna hčerka Viktorija pa je dosegla, da je panonski mornar svoje sidro odvrigel. Dokončno.

P. S.: Tega romana ni napisal Pasternak ali Remarque, napisalo ga je življenje.

R. Ficko

Dr. Menart ob koncu specializacije ...

Kdo pa so ti mladi fantje?

Zgodovina Ljutomera je iz šolskih učbenikov najbolj znana po prvem organiziranem taboru leta 1968. To je bilo množično politično in kulturno zborovanje na prostem. V bistvu je bil tabor začetek prebujanja slovenstva. Takrat je imela v Ljutomeru močan vpliv avstrijska zavedna elita ljudi, vključena v razna društva, v katerih se je širil močan avstrijski duh. Tako je bilo v Ljutomeru nemško pevsko društvo, ki je 28. junija daljnjega leta 1903 razvilo svojo društveno zastavo. Na to slovesnost, ki je bila v središču mesta, je prišlo veliko pevskih društev iz srednje Štajerske, večina prav tako z avstrijskimi idejami.

sedi neznana oseba. Ženska, ki stoji, je soproga Hermana Reinerja. Potem sedi glavar Reiner in nato še dve nepoznani ženski. Skrajno desno s kozarcem v roki je Julij Thurn, ki je bil notar in župan od leta 1900 in vse do leta 1918, ko je prišlo do preobrata, kajti Thurn je imel močan nemški vpliv.

Člani Ljutomerske elite

V mestu pa je bila tudi nemška ljudska šola (Deutsche Volksschule), sezidana leta 1895. Obiskovali so jo otroci uradnikov in nemških delodajalcev. Po letu 1918 so jo preimenovali v meščansko šolo, kjer se zaradi razpada avstro-ogrske monarhije ni več govorilo nemško, temveč slovensko. Zato so bili zamenjani tudi učitelji.

Večinoma je imel ves višji sloj avstrijske ideje. V tej eliti so bili izobraženci, veleposesniki in vsi tisti, ki so imeli rokav kapital. Zbirali so se na glavnem trgu, raznih vrtovih, na domovih in vrtovih, sprehodih in še kje. Kraj, kjer so se radi sprehajali, je bila pešpot na Cven skozi Babji breg. Radi so se zadrževali na Seršenovem bregu, ki je bil porasel z debelimi hrasti. Tam so se vrstile razne prireditve. Zahodni del tega brega je bil že izkrcen okrog leta 1886.

Fotografija prikazuje nekaj ljudi iz te nekdanje ugledne Ljutomerske družbe, ki so se dali fotografirati na vrtu glavarja Hermana Reinerja, viteza Harbacha, in njegove družine. Njuno stanovanje je bilo v Ormoški 22. Fotografija nastala okrog leta 1902.

Od leve proti desni sedi prva gospa Kadalič, rojena Meyer. Gospa Kadalič je bila lastnica tovarne usnja v Ljutomeru. Potem je Alojz Dagat, ki je bil v Ljutomeru sodni uradnik. Od 12. junija 1901 do 20. februarja 1910 je bil predstojnik Ljutomerskega sodišča. Umrl je leta 1917 v Gradcu, kjer je tudi pokopan. Naslednji sedi soproga Kadaličeve, major Konstantin plemeniti. Desno od njega

Osebe, ki so simpatizirale in se družile v tej družbi in jih na fotografiji ni, so še Ferdinand Meditz, ki je bil okrajni sodnik in predstojnik sodišča od 7. avgusta leta 1912 do 22. novembra 1918. Bil je doma iz okolice Kočevja, kamor se je po letu 1918 tudi vrnil. Iz Koroške je izvirala dr. Pavel Chlementschi, ki je bil v Ljutomeru od leta 1902 do 1904 kazenski sodnik. Prav tako je bil kazenski sodnik od leta 1906 do 1910 dr. Franc Bytzek. Velik ugled je imel Franc Bouvard de Chatelet. Ta je bil že od 1886 do 1888 okrajni komisar Ljutomera. Od 1. avgusta 1908 do 31. avgusta 1916 pa je bil okrajni glavar. Potem je bil iz teh vrst tudi lekarnar Johan Schwarz. Ta je zasedal mesto župana med letoma 1892-1900. V času njegovega mandata leta 1890 so skozi Ljutomer zgradili železnico v smeri proti Gornji Radgoni. Otvoritev železnice je bila 10. oktobra istega leta. V njegovem času leta 1897 je Ljutomer dobil okrajno posojilnico in prej omenjeno nemško šolo. Potem ga je nasledil Julius Thurn. V času Thurnovega županovanja so se Ljutomerčani pohvalili z novo ljudsko šolo, zgrajeno med letoma 1892 in 1893. Otvoritev z blagoslovitvijo šole je bila 12. novembra 1893. Največ opeke za gradnjo so naredili delavci iz Italije. Na mestu, kjer je zrasla ljudska šola, je bila prej njiva. Prejšnja šola je bila razdeljena na deško in dekliško. Deška je bila v hiši številka 110. To je sedaj na Mikošičevem trgu. Četrta deški razred in enorazredna realka pa sta bila v takratni Ulici Cirila Jureša. Dekliška šola je bila v stari mežnariji na

Cerkvenem trgu.

Na veliki šmaren 15. avgusta 1903. je bilo ustanovljeno pri starem mlinu v lasti Ivana Kukovca društvo Murski Sokol. Med več govornikov je imel slaven nagovor dr. Edvard Ravnikar iz Ljubljane. Bil je publicist, urbanist in arhitekt. Ravnikar je bil vodilna osebnost v slovenski arhitekturi po Plečniku.

Leta 1911 je bila v Ljutomeru zgrajena elektrarna. Prvotno jo je poganjal stroj na sesalni plin. Ljutomerska elektrarna je obratovala vse do časa, ko so elektrarno zgradili na Fali.

Med letoma 1922 in 1924 je bil župan Ludvik Babnik, daleč naokoli znani vrvar in posestnik, doma iz Ljutomera. Umrl je 5. avgusta 1924 v Ljutomeru. V teh dveh letih je bilo zgrajeno mestno kopališče s kabinami in prho. Tesarski mojster pri gradnji je bil Leopold Poldi Pečar. Kopališče je bilo med drugo svetovno vojno močno poškodovano. V času Babnika sta bila zgrajena tudi sokolski dom in železniška proga Ljutomer-Ormož.

Taka sta pač človekov čas in njegovo delo. Vse je minljivo, kakor pravi rek: Po smrti človeka se najprej pozabi njegov denar, potem človek sam, a najdlje ostanejo v spominu njegova dobra dela. Prav Ljutomer bogatijo lepa arhitektura in druge znamenitosti, ki dajejo pečat mestu in so spomin na ljudi, ki so tod živeli.

Bojan Zadravec

VIKOV
KOUT

No, če se še štej spom-
li, da so bile volitve. Dugo
je že bilou. Pa jo delajo, pa jo
škuper zabijajo, pa štrikajo, pa
lekar pomali boude. Janša je pa kak
če bi ga vó menjali, za enoga družigoga.

Nika več grdou ne gleda, pa ne štenkari.
Po enon kraji je tou normalno, zaj de on
mogo pokazati, se ka je obečo. Mogoče ga že
malo leita davlejo, ali je pa »slučajno« pozabo
izbrisane. Z njegovoga guča, pa mogoče tuj z
glave so se vó zgubili če nej cilou vó zbrisali,
tej izbrisani. Ja vej je pa zaj ne nūca nišče več.
Zaj da so volitve mijmo, pa se zna šteri so
gvinali.

Nekša čudna država smo mij. Zaj da so jo
klepali tou nouvo vlado, je enoga iipa vó vidlo,
ka do se stranke na oblasti. Cilou Pahorove so
eni že vidli kak se z Janšof kúšujejo. Te se je
šukalo, ka bi naj LDS bil v vladi. No ta mi je
od sega najboukša bijla. Što bi se na tou
politiko razmo. Daleč najbojkše od sega pa je
ka de obrambni minister iz vrst DESUS-a

Je pa Jelinčič ščel biti minister za kulturo.
Tak malo za hec. Pa ka se naprej ide, ka je redno
mafno z nekšimi tolarškimi vzorcami, bi
boukše bilou, ka bi ga Janša zel kak svetovalca
na finančno ministrstvo, če ga že v valdi nešče
mati.

Plemeniti je pred kratkin diplomerjo na
temo: »Kako od neuke slovenske države na
najlažji način skasirati 42 milijonov tolarjev.«
Pa so njemi grozili s kazenskin pregonon. Tak
se je smidal, ka ga je trij dni lalafka bolela. On
že zna kak je s teji kazenskimi pregonami pri
nas, da bi naj šteri pregenj kaj krijf bil.

No nas pa za en čas velka čast čaka. »Nek se
vidi razkoš«, je pravo ati. Slovenija sprejema
predlog nizozemskega predsedstva, po katerem
naj bi država predsedovala Svetu EU v prvi
skupini držav, ki bodo povezavo v okviru t.i.
timskega predsedovanja vodile v obdobju od
januarja 2007 do sredine leta 2008. Če evropska

ustavna pogodba ne bo uveljavljena do konca
leta 2006, pa bi Slovenija sprejela predsedovanje
Svetu EU in Evropskemu svetu v prvi polovici
leta 2008. Tako je soglasno, z 71 glasovi, sklenil
državni zbor. Ja super. Te de mogoče še zadnji
Hans, pa John pa Pierre gor prišo ge je ta pikica
na evropskon zemlevidi, ka se njoj pravi Slo-
venija. Poslanci ka so tou sprejeli pa so nan
razložili za koj ide. Ide za povečanje med-
narodnega ugleda, promocijo države in bistveno
povečanje politične teže. Če se tou f pejneze
prevedemo, mijslin tou politično težo, de
Slovenijo tou koštalo do 24 milijard tolarof.
Mogouče do cilou avion oudali, tisti s šterin se je
Brodi nikdar nej mel čast pelati, ka malo te
milijarde nazaj notri prnesemo. Ati je pa pravo,
ka nas gvušno čakajo nouvi davki pa prispevki,
ka negi pa te pejneze li morejo zeti.

Pomurski župani pa so se nej mogli zglijati
glede podpisa pogodbe za pitno vodo f Pomurji.
Prej ka so nej pooblašeni od občinski svetof. Te
so gor prišli, ka nikšega pooblastila ne nūcajo.
Zaj že pomali bivši minister Kopač, je pravo
»podpište ali pustite.« Pa so rajši nej podpisali.
Što bi znau zakoj se ide. Ide se za velke milijarde,
pa mi malo tak smrdij, ka so se župani nej vó
razmili što bi pri ton projekti kelko mafno. Pa ka
bi EU dala 55% sredstev. Za te se pa zna ka bi
ščeli za sakši Euro znati kama je šou. Na konci
de tak kak že v ništerni pomurski občinaj, ka če
maš malo babo, dobiš šenki vodo ovo s
plastenske, ka je ova z vodovoda tak onesnažena,
ka bi se diteti leko, če bi jo pilou cilou kaj v glavej
poznalo. Što bi znal kakšo vodo so naši
pomurski župani pilij da so mali bilij.

P.S. V bautaj že na velko dalici svejtijo, pa vas
vabijo, ka zagnji tolar ta ličijte, samo ka de van
za svetke lipou. Vej je pa po nouvon leti sigdar
nači. Lejtница je rejsan družga. Slovenci svetkan
pravijo prazniki. Tou znan-
kar zatou ka majo te lidge
tošlni do kraja prazne.

VANER

Smeh za mladosten Z našega štedilnika

videz in zdravje

Ste pogosto slabe volje, razburjeni in napeti? Takšno počutje in način življenja se ne poznata le na razrahljanih živcih, ampak tudi na obrazu.

Številne prezgodnje gube, resen in namrščen obraz nikakor ne bodo pripomogli k mladostnemu videzu in počutju. Vsakič, ko se od srca nasmejimo, nismo pripomogli le k boljšemu počutju, ampak je dobila naša koža »dozo sredstva« proti staranju. Vsekakor cenejše kot lepotna operacija, pa vendarle prav tako zelo učinkovito proti gubam. Strokovnjaki zatrjujejo, da nas smeh ne spravlja le v dobro voljo, za njim skrijemo tudi nekaj let. Poleg tega so smejalne gubice privlačnejše kot gube, ki so nastale zaradi mrkega pogleda.

Neka raziskava je pokazala, da optimisti laže in bolje opravljajo izpite in svoje delo ter so tudi bolj zdravi. Pesimistični ljudje so pogostejše depresivni, pri njih obstaja večja verjetnost, da bodo prekinili zvezo s partnerjem, in so tudi pogostejše bolni. Toda optimizma se lahko naučimo, zatrjujejo strokovnjaki.

Na staranje najbolj vpliva stres. Če smo neprestano pod stresom, se to prav gotovo pozna na našem zdravju. Posledice stresa so vidne na našem obrazu in v drži telesa, oboje pa pripomore k postaranemu videzu. Čeprav je res tudi, da so nekateri ljudje, ki so neprestano pod stresom in imajo naporen način življenja, še vedno mladostni in polni energije.

Zato je zlasti pomembno, kako premagujemo stres. Cigarete, kava in alkohol v stresnih situacijah stanje le še poslabšajo. Poleg smeha oziroma pozitivnega pogleda na življenje potrebujemo za premagovanje

stresa in ohranjanje mladostnega videza redno vadbo. Z leti je vedno bolj koristna, saj tako ohranjamo moč mišic, postavimo in zdrav videz kože.

Katerakoli vrsta vadbe spodbuja prekrvitev, s tem pa izločanje odpadnih snovi iz kože. Seveda pa vadba spodbuja zadovoljstvo. Že po 20 minutah rekreacije se bomo sprostili, bolje spali ter ohranili mladosten in zadovoljen videz na obrazu. Stres lahko premagujemo tudi s sproščanjem, zlasti je to koristno po napornem dnevu. Ko pridemo z dela, ponavadi začnemo takoj pripravljati hrano, pospravljati in opravljati druga opravila.

Namesto tega se raje sprostimo ob branju časopisa ali knjige in se prijetno zlekimo. Šele nato nam bo tudi delo šlo lažje od rok.

Česnova juha z morskimi sadeži

120 g morskih sadežev, 50 g česna, 40 g olja, 30 g moke, 1 dl kisle smetane, 1 dl belega vina, 1,5 l goveje juhe, 1 čajna žlička vročestrske omake, ščepec bazilike

Čebulo in česen olupimo in drobno sesekljamo. V loncu segrejemo olje, dodamo čebulo, ko zarumeni, dodamo moko in česen, zalijemo z govejo juho in vinom ter gladko razmešamo. Solimo in začínimo. Na blagem ognju kuhamo približno 20 minut. Na koncu vmešamo kisko smetano, potresemo s sesekljano svežo baziliko ter kot jušni vložek ponudimo kuhane in odcejene morske sadeže.

Telečje rulade v zelenjavni omaki

4 telečji zrezki po 15 dag, 40 g olja, 60 g hamburške slanine, 60 g bučk, 40 g naribanega parmezana, sol, mleti poper

Zelenjavna omaka: 100 g čebule, 20 g olja, 100 g korenja, 60 g gomolja zelene, 60 g peteršiljevega korena, 1 jedilna žlica paradižnikove mezge, 1 dl belega vina, 2 dl mesne osnove, 1 strok česna, sol, poper, timijan

Zrezke potolčemo, solimo in popramo. Slanino in bučke narežemo na trakove in jih porazdelimo po zrezkih. Potresemo z naribanim parmezanom in zavijemo v rulado. Povežemo z vrstico ali zavijemo v folijo za peko ter na vročem olju počasi pečemo.

V drugi ponvi pa istočasno pripravljamo omako. Na olju prepražimo drobno sesekljano čebulo. Ko zarumeni, dodamo na drobne kocke narezano preostalo zelenjavo. Malo podušimo, dodamo paradižnikovo mezgo ter zalijemo z mesno osnovo in vinom. Solimo, popramo in začínimo. Omako piriramo. Rulade zložimo v omako in še nekaj minut dušimo, da se zmehčajo.

Krompirjev pikantni zavitek

250 g listnatega testa, 350 g kuhanega krompirja, 2 jajci, 100 g pora, 100 g kuhanega pršuta, 100 g kisle smetane, 80 g ementalca, 50 g margarine, 50 g olja, sol, poper, ščepec muškarnega oreščka, ščepec mleto kumine, ščepec sesekljane peteršilja

Najprej si pripravimo nade. Na olju prepražimo na kolobarje narezan por, ko porumeni, dodamo na rezance narezan kuhan pršut, solimo in popramo. Kuhan

Danijel Kozar, vodja kuhinje v hotelu Ajda Terme 3000

krompir naribamo.

Testo tanko razvaljamo. Potresemo z naribanim krompirjem, porom in kuhanim pršutom. Pokapljamo z mešanico jajc in kisle smetane ter začínimo. Na koncu razporedimo po testu nariban sir in zvijemo. Premažemo z jajcem in pečemo v pečici 30 minut pri 180°C.

Soja z radičem in krompirjem

150 g soje, 300 g krompirja, 100 g rdečega radiča, 30 g zelenih oliv, 100 g čebule, 4 jedilne žlice vinskega kisa, 4 jedilne žlice olivnega olja, ščepec narezanega drobnjaka, sol, poper

Sojo in krompir skuhamo, odcedimo in ohladimo. Krompir olupimo in narežemo na lističe. Radič očistimo in operemo. V primerne krožnike za solato zložimo najprej očiščene in oprane solatne liste. Na sredino zložimo mešanico krompirja in kuhane soje ter prelijemo s pripravljenim dresingom.

Solatni dresing: Čebulo in olive sesekljamo. Primešamo vinski kis, olivno olje, drobnjak, sol in poper ter vse narahlo premešamo.

Lešnikovi rogljiči z belo čokolado

160 g gladke pšenične moke, 120 g mlečnih lešnikov, 70 g naribane čokolade, 120 g masla, 40 g sladkorja v prahu, 1 rumenjake

Čokoladna glazura: 100 g bele čokolade, 30 g margarine

Moko in maslo zdrobimo, dodamo mleto lešnike, čokolado, sladkor v prahu in rumenjak ter na hitro zgetemo v gladko testo. Zavijemo v prozorno folijo in damo za eno uro v hladilnik. Testo na hitro pregnetemo in na pomokani deski oblikujemo rogljiče. Zložimo v pekač in pečemo približno 10-12 minut pri 180°C. Ko se malo ohladijo, jih do polovice namakamo v raztopljeni beli čokoladni glazuri. Rogljiče zlagamo na kuhinjsko mrežo, da se lepo posušijo.

Svet digitalnih tehnologij

Verjetno ste si že kdaj želeli, da bi imeli svoj lastni kino. Te sanje si s pomočjo nove tehnike zdaj lahko uresničite kar v svoji dnevni sobi. S pravo izbiro si lahko zagotovite veliko in kakovostno sliko ter realističen zvok, ki se bo slišal z vseh strani. Napredek videoprojektorjev, zvočnih sistemov in DVD-predvajalnikov danes že omogoča kinopredstave v našem domu.

Nakup opreme vas lahko stane celo premoženje. Z malo pazljivosti in iznajdljivosti pa lahko pridete do domačega kina za sprejemljivo ceno. Obstoječi računalnik vam je recimo lahko kot osnova.

Prva komponenta je predvajalnik DVD. Večina jih je zadovoljivih za domačo rabo tako po kakovosti slike kot po kakovosti zvoka. Vsekakor bo boljše kot uporaba analognega video-rekorderja. Za dobrih 20.000 SIT boste dobili soliden model. Če želite tudi snemati, vas bo stalo vsaj 2-krat več. Pri nakupu je treba paziti na nekatere lastnosti. Aparat mora imeti ustrezen videoizhod (YUV) za projektor ali televizor in digitalni (koaksialni) avdioizhod za zvok »Surround«. Priporočljiva je dobra zmogljivost poprave napak, ki se pojavijo pri praskah na ploščah DVD ali CD. Zaradi več obstoječih tipov plošč DVD in CD se moramo pozanimati, katere naš predvajalnik podpira. Enako velja za branje doma pečenih plošč.

Druga pomembna naprava je projektor. V primerjavi s televizorjem lahko dosežemo precej večjo sliko, kar da tudi boljši občutek. Najcenejše boste dobili od 200.000 SIT naprej. Najbolj razširjen tip so LCD-projektorji. Dobro je, če poleg navadnega (4 : 3) podpira tudi širok format slike (16 : 9). Paziti je treba na barve, kontrast in ostrino slike. Ločljivost naj bo vsaj 1024 x 768 (XGA). Slabost je lahko

glasen ventilator. Upoštevajte tudi ceno zamenjave žarnice, ki ni poceni. Življenjska doba žarnice je običajno 1500-3000 ur. Sliko lahko projicirate na steno ali platno, to pa je seveda dražja varianta. K dobri sliki sodi tudi dober zvok. Za to potrebujemo ojačevalce, ki bo ustrezno krmilil zvočnike. Za dobro kakovost potrebujemo takšnega, ki podpira standard »Dolby Digital« ali »Digital Theatre Sound« (dts). Za to komponento boste plačali od 40.000 SIT naprej. Paziti morate le, da jo je mogoče povezati z

Domači kino

zvočniki in predvajalnikom. Da boste slišali, iz katere smeri prihajajo strelji, potrebujete dober sistem zvočnikov. Zelo razširjen je sistem 5.1. Sestavljajo ga štirje sateliti (visokotoni) in en »Subwoofer« za nizke tone. Zvočniki imajo vsak svojo pozicijo, da dobimo zelo točen občutek od kod prihaja zvok. Proizvajalci uvajajo tudi že sisteme 6.1 in 7.1, ki dajejo še boljši 3D občutek zvoka. Začetni sistemi stanejo od 40.000 SIT naprej, boljši pa še precej več.

Če se vam zdi vse naštetu preveč in je naložba prevelika, obstajajo cenejše možnosti. Ena je nakup kompletu za domače kino, ki vsebuje predvajalnik DVD, ojačevalce in zvočnike. Cene osnovnih se začnejo pri 50.000 SIT. Če imate računalnik, ga lahko poceni opremito, da bo postal multimedijski center. Potrebujete samo ustrezne računalniške komponente, ki bodo omogočale filmske uživanje. DVD-pogon je danes že skoraj standarden del računalnika. Cena pekačem DVD vztrajno pada. Na računalnik lahko enostavno priklopimo projektor ali monitor. Če imate grafično kartico TV-izhod, lahko sliko gledamo tudi na televizorju. Nekatere omogočajo tudi sprejem TV-sigala in snemanje oddaj. Pomembna je zvočna kartica, ki ne podpira ustrezen digitalni avdiostandard (vsaj sistem 5.1). Naštete računalniške komponente ne bodo dosegale kakovosti samostojnih komponent, vas bodo pa stle precej manj. Za povprečnega uporabnika bo cisto globlje segli v žep. Želim vam samo še obilo uživanja ob vašem domačem kinu.

Mag. Matej Gombot, univ. dipl. inž. rač. in inf.

Pokrito, zakrito

Majhne stvari počni z veliko ljubeznijo; tako bo vse postalo veliko.

Zakrivanja so skrivnostnejši del mode, ki se posameznice ali posameznika osebno dotika. Majhni dodatki, ki jih izbiramo, so ponavadi tisti, s katerimi povemo največ o sebi. Le redko se posvečamo pokrivalom s tako vnemo kot nakitu, uram in čevljem, pa čeprav nas lahko kapa, klobuk, ruta in šal grejejo kar nekaj mesecev.

Krznno, naj bo pravo ali umetno, bo vedno bolj ali manj priljubljeno, glede na modo seveda. Zgodovina je odela pračloveka v prvobitna oblačila in krzno je grelo najbolje. Tudi krznena pokrivala so čudovito ščitila glavo pred mrazom. Sčasoma sta dobili tako oblačilo, ki pokrivalo funkcijo okraševanja. Biti všečen nasprotnemu spolu je postala čedalje vidnejša stalnica. Danes zaščitna funkcija nima prvotnega pomena, saj tempo današnjega življenja tega ne zahteva toliko. Pač pa postavlja v ospredje individualni stil, ki ga dopolnjuje tudi svojstveno pokrivalo.

Kako izbirati pokrivalo

Od volnene do plastične kape in iz oblik in mešanic materialov, ki lahko lepšajo naše glave. Lahko tudi popolnoma spreminjajo naš videz. Ko pomerjamo pokrivala, je pomembnih kar nekaj stvari:

Velikost pokrivala mora biti popolnoma zlita z velikostjo naše glave. Pri pomerjanju se pogledimo v ogledalo, kjer lahko vidimo naše celotno telo.

Velikost pokrivala naj sovпада s proporcijami našega telesa. Pomembno je sožitje z našo obliko glave, obrazom in celotno silhueto.

Prepričajmo se, kako je pokrivalo videti z vseh zornih kotov.

David Baird

Besede mode

Barvo pokrivala izbirajmo tudi glede na priložnosti. Vedeti moramo, da nevtralne barve poudarjajo toplo barvo kože, medtem ko močne barve poživljajo naš videz podobno kot naličen obraz.

Tatjana

Kalamar Morales

Mleko in intoleranca za laktozo (LI)

Laktoza je mlečni sladkor, laktaza pa encim, s pomočjo katerega se prebavi. Laktaza se pojavi v prebavnih človeškega zarodka pozno v nosečnosti. Največ je ima otrok drugi ali tretji dan po rojstvu. Njena raven ostane visoka v detinstvu, ko je mleko glavna sestavina prehrane. Zelo upade po odstopitvi dojenčka od prsi pri vseh sesalcih, razen pri ljudeh, kjer ostane dejavna vse življenje ali njena dejavnost pomembno oslabi šele v odrasli dobi. Če ljudem prebava živil, ki vsebujejo laktozo, dela težave, pravimo, da so postali intolerantni zanj.

Takšno neprenašanje zlasti mleka in mlečnih izdelkov, ki je genetično pogojeno, imenujemo primarna intoleranca za laktozo (LI). Utrpi jo 70 odstotkov ljudi na svetu, Evropejcev pa le od 10 do 15 odstotkov.

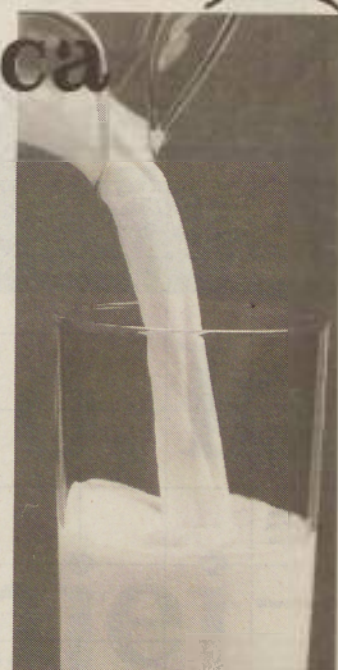
Zahvalimo se prednikom

Antropološka teorija razloži, kako so nekateri odrasli ljudje postali edini sesalci, ki lahko prebavijo mleko in mlečne izdelke. Nekoč človek v odrasli dobi ni mogel prebaviti laktoze.

To mu tudi ni bilo treba, saj kot poljedelec ali lovec ni pil mleka. Pred okoli deset tisoč leti pa je začel gojiti prežvekovalce, ki dajejo mleko. Ob skromni žetvi zaradi suše, bolezni in škodljivih žuželk ter pičlem ulovu je segel, denimo, po kravjem mleku in omilil stradanje. Preživeli so le redki, ki so bili zaradi genetične posebnosti sposobnejši prebaviti mleko, in nadaljevali vrsto. Zaradi naravnega izbora je postala po štiristo generacijah posebnost prebavljati mleko vse življenje pogosta človeška lastnost. Le potomci ras, ki so šle v davnini skozi pekel pomanjkanja hrane, imajo dovolj encima za prebavo laktoze praviloma tudi v odrasli dobi.

Drugim ta encim prej ali slej splahni na desetino začetne vrednosti in postane prebava laktoze precej omejena. Od 90 do 100 odstotkov Indijancev, Azijcev in Afričanov ne prenese mleka, ker njihovi predniki niso pasli čred prežvekovalcev, ki dajejo mleko. V Aziji so, denimo, udomačili najprej svinjo, ki jo človek težko doji.

Na lekarniški tehcnici

Kako se kaže LI

Laktoza povzroči številne težave v prebavnih. V tankem črevesu nase pritegne vodo, zato človeka silijo na bruhanje, mu kruli po trebuhu in ga požene na blato. Bakterijska presnova laktoze v debelem črevesu sprosti čezmerne pline. Med njimi je tudi vodik, ki s kisikom iz zraka tvori pokalni plin. Bolnik torej utrpi prebavne motnje, napenja ga, pestijo ga krči in trebušna bolečina ter izpušča pline. Blato postane vodeno in pri odvajanju brbota. V najtežjih primerih uhaja samo, ker ga črevesni refleksi ne more več zadržati v črevesu.

Razlika od alergije

LI ni alergija na mleko, kot pomislijo mnogi prizadeti. Alergijo na kravje mleko namreč največkrat povzročijo mlečne beljakovine. Res pa je, da se obe težavi kažeta podobno. Večina otrok, ki so alergični na kravje mleko, dobi drisko, ki je najpogostejši simptom. Pestijo jih krčne bolečine, mučijo vetrovi in blato je sluzavo. Ti simptomi so značilni tudi za LI. Razlika je v bruhanju. To je drugi najpogostejši simptom pri alergiji na kravje mleko, posebno še prvo uro po zaužitju, za LI pa bruhanje ni značilno.

Prehranske posledice

Odrasli, ki premorejo dovolj encima za presnovo mlečnega sladkorja, so v ugodnem položaju. Mleko in mlečni izdelki namreč vsebujejo pomembna hranila, denimo fosfor, magnezij, vitamin B₂, vitamina A in D ter beljakovine. Tudi večino kalcija dobimo pri nas iz živil, ki vsebujejo laktozo. Odpovedati se mleku in mlečnim izdelkom, bi pomenilo zvečine odločiti se za šibke kosti in se prepustiti osteoporozi. Raziskave so, denimo, pokazale, da ženske, ki imajo LI, pogostejše zbolijo za osteoporozo kot tiste, ki LI nimajo. Opustijo namreč mleko, s tem pa tudi kalcij, ker ga ne nadomestijo iz drugih virov.

Kaj storiti

Če ljudje ugotovijo, da jim mlečni izdelki povzročijo težave, se jim ponavadi v celoti odrečejo. Popolna odpoved je nujna pri alergiji na kravje mleko, pri intoleranci za laktozo pa je potrebna le za desetino in dvajsetino prizadetih. Večina še zmore prebaviti nekoliko laktoze, a ne ve, koliko. Če ima prizadeti LI, se stopnja prenašanja laktoze ugotovi zelo enostavno. Treba je preveriti, katera živila vsebujejo laktozo. To so lahko mleko, kava s smetano, sladoleđ, sir, maslo, omake, kruh, pecivo, kosmiči, solatni preliv, slaščice, šerbet, zamrznjeni mlečni izdelki, pudingi, instant krompirčki in juhe, nekatero zamrznjeno sadje in zelenjava. Prav tako naj se preveri vsebnost laktoze v zdravilih, tudi homeopatskih, kjer je pogosta pomožna sestavina. Nato naj se za tri tedne opustijo vsa laktozna živila in zdravila. V naslednjem koraku jih postopoma spet uvedemo. Na primer, popijemo četrt skodelice mleka za zajtrk. Če se simptomi LI ne pojavijo, skodelico naslednje jutro pol skodelice mleka. Po malem vsako naslednje jutro zvečamo odmerek. Ko se simptomi spet pojavijo, vemo, da je odmerek mleka za zajtrk predhodnega dne največji, ki ga še prenesemo. Že naslednji dan naj postane stalna sestavina našega jutranjega obroka, obenem pa po enakem postopku ugotovimo največji odmerek mleka še za kosilo in večerjo. Intoleranca za laktozo se seveda da ugotoviti tudi bolj prefinjeno s testi, ki jih odredi zdravnik.

Prizadeti se lahko izogne težavam zaradi LI z uživanjem več manjših obrokov namesto manj večjih. Če si zaželi hrane z vsebovano laktozo, naj istočasno užije tudi kaj drugega, tako bo razredčil laktozo in olajšal njeno presnovo. Tudi jogurt, fermentiran mlečni izdelek, lahko olajša LI, če se vzame skupaj z drugimi mlečnimi izdelki, ker najbrž vsebuje tudi encim laktazo, ki se je rabila med fermentacijo. V naši širši domovini Evropi in drugod v razvitem svetu pa so na voljo tudi mleko z malo laktoze in laktazni nadomestki.

Janez Špringer, mag. farm.

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

Spet se je nabralo precej pošte in vaših vprašanj. Nekateri ste bili podjetnejši in ste me poklicali kar po telefonu, drugi raje pišete. Odgovoril bom vsem. Žal morate tisti, ki pišete pisma, zaradi omejenega prostora malo dlje počakati na svoj odgovor.

Danes se bomo posvetili vprašanju gospoda Mirka. Sprašuje me, kaj bi lahko bil vzrok za njegovo neplodnost, ki jo je odkril ginekolog, ne more pa najti vzroka.

Vzrokov je lahko kar nekaj. Najvažnejša sta dva. Prvi pri moških najpogostejši je neozdravljen mumps v mladosti. Pri tej bolezni pride do vnetja mod, ki močno vpliva na plodnost. Posledica česar so lahko slabogibni ali odmirajoči spermiji. Hudi zapleti niso pogosti, vendar mumps pri mladoletnikih in odraslih moških včasih povzroči silno neplodno bolezen, pri kateri se vnameta in otečeta eno ali obe modi. To lahko vodi do neplodnosti. V primeru, da se eno modo, se to sčasoma zmanjša in postane občutno manjše, kot je normalno. Če oteklina prizadene mod, pride do neplodnosti.

Drugi v zadnjem času najbolj razširjen vzrok tudi v Sloveniji pa je glivica kandidoza (candida albicans). Ta glivica poleg tega, da napada notranje organe in kožo, močno vpliva tudi na spolovila. Pri ženskah vodi do vnetja izcedka v obliki belega toka, srbenja sramnice in pekoče vode. Pri moških pa povzroča vnetje prostate, vnetje in bolečino v modih in srbenje v predelu glavice na penisu.

Vse skupaj spremlja močno znojenje med nogami. Če je obolenje močno razvito, povzroča tudi srbenje danke in vnetje hemoroidov. Prisotnost glivice lahko najenostavneje kontroliramo s pregledom jezika. Če je ta zjutraj obložen, je to prvi kazalnik, da moramo biti pozorni.

Obstajajo pa tudi učinkovita zdravila. Priporočam obisk zdravnika, da predpiše eno od zdravil, ki ga je najbolje kombinirati s kisovo terapijo. Uspeh zdravljenja bo predvidoma viden po mesecu dni. Zdravljenje je uspešno, ko ni več srbenja spolovila in mednožja, znojenja in kiselkastega zadaha. Pri moškem pa je močnejši izliv semena.

Za zdravljenje težav priporočam dnevno razkuževanje spolovila in mednožja z domačim jabolčnim kisom. Moški se po jutranjem in večernem umivanju razkužijo s čistim, ženske pa z razredčenim kisom (1 del kisa, 2 dela vode). To naj traja sedem dni dvakrat na dan (zjutraj in zvečer). Po potrebi pa je treba vse po tednu dni ponoviti. Terapijo naj obvezno opravi oboja partnerja. Še zlasti priporočam razkuževanje spolovila pred spolnimi odnosi. Previdnost je potrebna predvsem zato, da partnerja drug drugega spet ne okužita. Ob začetku terapije se pojavijo reakcije. Po navadi so to pekoče bolečine takoj po nanosu kisa. Čez čas bodo izginile. Treba je biti le zadosti vztrajen.

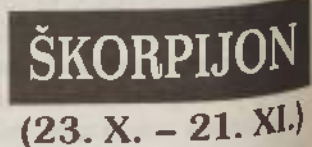
Obstajajo pa tudi učinkovita zdravila. Priporočam obisk zdravnika, da predpiše eno od zdravil, ki ga je najbolje kombinirati s kisovo terapijo. Uspeh zdravljenja bo predvidoma viden po mesecu dni. Zdravljenje je uspešno, ko ni več srbenja spolovila in mednožja, znojenja in kiselkastega zadaha. Pri moškem pa je močnejši izliv semena.

Za podrobnejša navodila o terapiji me lahko tudi pokličete. Na klice odgovarjam vsak delavnik med 19.30 in 20.30.

Za mlade od 6. do 96. leta, ki priznavajo ljubezen

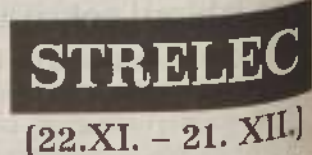

BIK
(21. IV. – 21. V.)

DVOJČKA

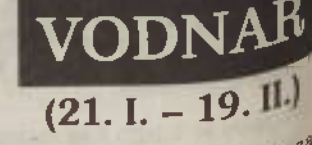
(22. V. – 21. VI.)

RAK

LEV
(23. VII. – 22. VIII.)

DEVICA
(23. VIII. – 22. IX.)

Zadovoljni boste, saj boste razmetane kockice mozaika postavili na svoje mesto. To za ljubezen, čeprav po drugi strani zveš pravijo, da je to za vas mesec strasti. Siol mesec spodbude in hitrih odločitev. Z realnostjo ne boste imeli problema. Sposobni boste drugim, predvsem razočaranim in izgubili voljo. Če se ukvarjate z navedenim, naredite korak naprej. Povečan napor, stres.

pen

Šlo je za umor in ne povzročitev smrti iz malomarnosti ali silobran

OSTE
BAKAL

I Z

M O

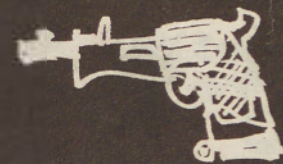
J E

G A

A R

H I

V A

Umorila ga je z vrvjo, ki je bila namenjena njej

Nesrečna starka si je oddahnila šele, ko se je prepričala, da je napadalni mož mrtev

Gotovo se mnogi še vedno spominjajo dogodka, ko je bila pred nekaj leti pred velikim senatom Okrožnega sodišča Murska Sobota, kateremu je predsedoval sodnik Roman Petek (sam je že najmanj tri leta odvetnik, op. p.), končana odmevna glavna obravnava zoper takrat 64-letno Ano I., doma z Goriškega, kateri so sodili zaradi umora takrat 62-letnega moža Jožeta I. V obtožnici, katero je zastopal okrožni državni tožilec Žarko Bejek, je bilo zapisano, da je Ana I. v nedeljo, 22. novembra 1998, dopoldne doma med splošnim prepirom, razgrajanjem in pretepom umorila svojega moža, in sicer tako, da mu je okrog vratu od zadaj zavila »štrik« (vrvo) in jo najmanj pet minut pritiskala in zatezala, da je Jože lekal zaradi zadušitve umrl. Nesrečna ženska se je morala prepričati, da je agresivni in napadalni mož mrtev, saj bi bilo v nasprotnem primeru resno ogroženo njeno življenje. V svojem zagovoru je namreč obtožena povedala, da se je vse skupaj začelo pred 20 leti, toliko časa je morala prenašati vse grožnje, pretepe, ponižanja ..., izjemno hudo pa je postalo,

ko se je njen pokojni mož invalidsko upokojil. Od takrat naprej naj ne bi počel ničesar drugega, kot da je pil in razgrajal doma ter pretepal tako njo kot hčerko, ki je živela pod isto streho, ogrožena pa je bila tudi njena (v tistem času) 9-letna vnukinja.

Kritičnega dne je Jože I. zgodaj zjutraj odpeljal mleko v zbiralnico, in sicer je takrat še bil trezen, toda približno okoli 9.30 ga je sosed vinjenega pripeljal domov. Ob nenehnem uživanju alkohola niti ni potreboval veliko, da je bil spet napit. In namesto da bi šel spat, kot sta mu menda predlagali obtožena in hčerka, je v vinjenem stanju začel prepir z ženo in hčerko. Žalil ju je in grozil, da ju bo še istega dne ubil, potem pa da si bo sodil sam. Žena se je z vnukinjo zaklenila v sobo, hčerka pa je skušala očeta pomiriti. To ga je še bolj razburilo in je odšel v vetrolov, kjer si je pred tem pripravil večje kladivo. Z njim je večkrat udaril po vratih v hodniku in po sobnih vratih. Ko je razbijal, sta ga poskušali žena in hčerka, ki je kuhala kosilo, pomiriti. To jima ni uspelo in je tedaj vzel pokojni iz žepa

manjši žepni nož ter z njim zamahnil proti hčerki, ki jo je zabodel v levo kolčno stran. Da bi žena preprečila nadaljnje možovo ogrožanje družine, se je z njim začela ruvati in sta ob tem padla po stopnicah na tla hodnika v pritličju stanovanjske hiše. Jože je dobil pri padcu tako hude poškodbe, da je takoj umrl, svoje pa naj bi prispevala tudi vrv.

»Že prej sem vzela vrv, ki jo je imel mož pripravljen, da bi umoril vse domače in šele potem sebe. Bila sem prestrašena in močno prizadeta ter sem vedela, da moram poskusiti rešiti hčerko, vnukinjo in sebe. Nisem želela, da bi ga umorila, in niti sama se ne zavedam, kaj vse se je pozneje dogajalo. Vem samo, da sva se skotalila po stopnicah, in ko je obležal poleg mene, sem otipala pulz in ugotovila, da je mrtev, nato smo poklicali policijo,« je pred sodiščem dokaj mirno dejala obtožena, na kateri se je videlo vse trpljenje, ki ji ga je pokojni v življenju prizadejal. In tudi obsodba je bila za njo nekakšno olajšanje.

Podobno je takrat na sodišču pripovedovala tudi poškodovana hčerka, ki

je tudi povedala, da je pokojni nenehno pil in da je bil zelo agresiven in napadalen. Da je to držalo, sta zadržali tudi dve drugi hčerki, ki več kot 20 let nista živeli na domačiji, toda vedeli sta, kaj se je tam dogajalo. Tudi nekateri sosedi in vnuk so zadržali, da je bil pokojni izjemno napadalen in agresiven, ko je bil vinjen, to pa je bilo zelo pogosto. In tako se je vse skupaj končalo tragično, in sicer je bila obtožena v času dejanja, kot je zapisal izvedenec nevropsihiatrične stroke, pokojni dr. Marjan Pregelj, bistveno manj prištevna. Kljub temu je tožilec v zaključni besedi predlagal štiriletno zaporno kazen, zagovornik obtožene, odvetnik Boris Štefanec, katerega ji je določilo sodišče, pa je menil, da je šlo glede na vse dolgotrajno trpljenje za silobran, in predlagal oprostilo sodbu.

Toda sodišče je po posvetovanju menilo, da ni šlo za silobran, in je ob upoštevanju vseh olajševalnih okoliščin (nekaznovanje, ogroženost, trpljenje ...) Ani I., ki se je branila s prostosti, izreklo 2 leti in 6 mesecev zaporne kazni, obtoženo pa so oprostili plačila stroškov postopka.

Alešu F. leto in dva meseca zapora zaradi omogočanja uživanja mamil

Radovednost jih je gnala, da so poskusili »travo«

Mladoletnik razočaran nad marihuano

Cepprav pritegnejo na soboškem sodišču največjo pozornost javnosti različne »velike obravnave«, kjer so navadno zagrožene tudi najvišje (30 let) zaporne kazni, zanimiva tudi mnoga druga sojenja za »manjša« kaznivna dejanja. In poleg sojenja vodnikom ilegalcev ter tistim, ki im očitajo kršitve zakonodaje, povezane s prepovedanim orozjem in razstrelilnimi sredstvi, so na okrožnem sodišču v Murski Soboti v ospredju obravnave, povezane s prepovedanimi drogami. Pogosto namreč sodijo posamezniki ali skupinam, na različne načine povezanim z »marihuanskimi« kaznivimi dejanji, bodisi omogočanje uživanja prepovedanih drog bodisi zaradi neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami. Ena takšnih glavnih obravnav je potekala tudi pred senatom, kateremu je predsedoval sodnik Milan Forštnerič, sodili pa so takrat 21-letnemu Alešu F. Po obtožnici, ki jo je zastopal okrožni državni tožilec Karel Vogrincič, naj bi mladenič omogočil uživanje prepovedane droge bratolu Alešu in Boštjanu M. iz okolice Ljutomer, mlajši Boštjan je bil v tem času še mladoleten.

je obdolženi ostanek cigarete uničil. Obtoženi je dejal, da je on dal »potegniti« polnoletnemu Alešu, on pa mladoletnemu bratu. Nekako tako sta pričala tudi omenjena brata, vsi trije pa so dejali, da niso narkomani - odvisniki, takrat pa so vsi želeli pokaditi »travo«, da bi se prepričali, ali je dejansko »tako dobra«. In ko jih je sodnik spraševal, kakšna se jim je zdel, so vsi po vrsti zatrdili, da »marihuana ni tisto, kar se zanjo govori«, še posebno razočaran je bil najmlajši Boštjan M., ki je dejal, da bi človek od tako razvpih drog pričakoval nekaj več.

V svojem sklepnem govoru je državni tožilec predlagal, da obtoženega spoznajo za krivega in mu določijo pogojno zaporno kazen osmih mesecev, odvetnik Kavčič pa je predlagal, da naj ga oprostijo obtožbe, ker da si je po težavah uredil življenje, se zaposlil in bi ga morebitna obsodba lahko samo ponovno »pokvarila«. Sodišče je pozneje sledilo tožilstvu in mu je izreklo sedem mesecev zapora, ob tem so dodali predhodno obsodbo - osem-mesečno zaporno kazen - za vodenje ilegalcev, za kar ga je obsodilo okrajno sodišče v Ljutomeru. Pozneje je sodišče izreklo enotno kazen enega leta in dveh mesecev zapora, ki pa ne bo izvršena, če se podobno kaznivo dejanje v treh letih ne bo ponovilo. Ob tem obtoženemu ni bilo treba plačati sodnih stroškov in stroškov svojega zagovornika, ker da na novem delovnem mestu ni prejel še niti ene plače in nima sredstev.

O. B.

Pravljica za lahko noč

Kate, izgubljena deklica in njena mati – na koncu vsi srečni

Britanska igralka Kate Beckinsale (31), ki se je proslavila z vlogama v filmih Pearl Harbor in Van Helsing, se je po zaporednem snemanju treh filmov odločila, da nekaj mesecev ne bo delala prav ničesar in da se bo posvetila samo hčerkici Lily, ki jo ima s producentom Lenom Wisemanom. Tako sta neki dan preživeli vse popoldne v parku. In medtem, ko je hčerkica tekala sem in tja, jo je mamica budno pazila. Naenkrat je Lily pritekla k mamici, pokazala na neko deklico svojih let in vprašala, zakaj se joče. Ko sta prišli k njej, je deklica skozi solze potožila, da se je izgubila in ne ve, kje je mamica. Kate jo je potolažila in obljubila, da bodo skupaj poiskali mamico, kar ni bilo težko, saj so kar naenkrat zagledali žensko, ki je vsa iz sebe tekala po parku. Pomahali so ji in izkazalo se je, da je to res mamica izgubljene deklice. Dokler se je srečna mamica zahvaljevala Kate za najdeno hčerkico, sta se Lily in deklica dogovorili, da se naslednji dan spet srečata v parku ...

Kaj spet šušljajo?

Le kaj je tako pomembnega na tem svetu, da mora to Pierce Brosnan šepetati na uho teniški zvezdi Sereni Williams in da ga ona tako pozorno in srečno posluša? Zgodilo se je to na premieri njegovega filma Po sončnem zahodu na Leicester Squareu v Londonu še prej, preden je stopil na rdečo preprogo in oboževalcem začel deliti avtograme. Torej najprej ona, povsem vsi drugi. Je med njima kaj več kot le šepetanje na uho? Vsi iz njune bližine radi pritrdijo, da sta Serena in Pierce že dolgo prijatelja, in vedno, ko ju vidijo skupaj, izžarevata posebno srečo. Nekaj dni pozneje je bila premiera filma tudi v Los Angelesu. In Serena je bila tudi tam ...

Punca ... meseca ...

Meige Pellier se poslavlja od poletja in jeseni. Sicer tam, kjer živi, v Kaliforniji, prave zime tako in tako ni. Je brucka in ima tri starejše sestre. Pravi, da se bo ukvarjala s turizmom, ko pa bo dovolj zaslužila, bo poskusila z majhnim lokalom. Šele ko bo izpeljala te načrte, bo razmišljala o trajni

Bogata vdova

Arafatova soproga Suha je živela zadnja štiri leta daleč od moža. Na mesec ji je plačeval sto tisoč dolarjev apanaže.

Zdaj, ko je 75-letni palestinski voditelj Jaser Arafat zapustil svet, se je javnost začela zanimati tudi za njegovo zasebno življenje. Doslej je Abu Amar, kot je njegovo pravo ime, polnil časopisne stolpce predvsem s svojo politično vlogo in aktivnostjo na mednarodnem področju. Malo pred njegovo smrtjo pa je v ospredje prišla tudi njegova 33 let mlajša soproga Suha. Arafat z nenavadno izjavo, da bi ga njegovi ožji soborci radi živega pokopali. V bistvu je s tem začela javni boj za njegovo bajno zapuščino. Po ocenah strokovnjakov je bil po bogastvu na šestem mestu v kategoriji kraljev in vladarjev.

Samo na osebnem računu pokojnega voditelja PLO v švicarski banki je milijarda dolarjev, da o hotelih v Italiji, Franciji in Švici ne govorimo. Vodstvo PLO, ki je sicer razklano na več frakcij, se boji, da bo Suha prišla tudi do blagajne Palestinske samouprave, kjer naj bi bilo okrog 5 milijard dolarjev. Ne samo pri vodstvu, tudi pri večini Palestincev Suha ni priljubljena, saj zadnja štiri leta sploh ni živela s soprogom, ampak je uživala v razkošju dragih stanovanj na Azurni obali ali v Parizu, kjer je v hotelu Bristol zakupila celo

nadstropje in za to plačevala dnevno 15.000 dolarjev.

Suha Al Tawil je bila rojena leta 1963 v Jeruzalemu v bogati palestinski krščanski družini. Njena mati je bila znana novinarka, in borka za pravice Palestincev. Večkrat je bila v hišnem priporu, ko je bilo Suhi 15 let, pa so jo izraelski vojaki pretepli. Suha je 22 leti diplomirala iz političnih znanosti in ekonomije na pariški Sorboni. Prvič se je z Arafatom srečala med študijem, pozneje pa je postala njegova osebna tajnica. Tamo sta se poročila leta 1990 v Tuniziji. Še pred tem je morala opustiti krščansko vero in sprejeti islam. Leta 1995 je rodila hčerko Zahwo, ki nosi ime po Arafatovi materi. Suhini nasprotniki iz palestinskih vrst jo očitajo, da se preveč druži s francoskimi setom in ne upošteva tradicionalnih vrednot arabskih žensk, ki ne smejo biti samostojne in neodvisne. V nos jim gre tudi njena zveza z libanonskim kristjanom, poslovnežem Pierom Rizkujem, ki je menda povezan s številnimi obveščevalnimi službami. Kakorkoli se bodo zadeve v prihodnje razpletale, je jasno: Arafatova vdova in njena hčerka po smrti moža oziroma očeta ne bosta siromašni.

Noč v črnem satenu

No, če bi mama Grace še živela, bi morda bila zdaj srečna. Po dolgem času in iskanju, po številnih porokah in ločitvah se je monaška princesa Caroline očitno ustalila. Nedolgo od tega je naredila dober vtis na Filipinih, ko je v glavnem mestu Manila obiskala tamkajšnjo sirotišnico in izročila denarno pomoč iz sklada za siromašne, ki ga je svoj čas ustanovila njena mama, nekdanja ameriška igralka, hollywoodska zvezda Grace Kelly.

Kakor hitro se je vrnila z dobrodelne misije domov, se je že pokazala v svetu visoke družbe. S sedanjim možem Ernestom von Hannoverjem se je pojavila na neki dobrodelni prireditvi in pokazala obilo dobre volje. Oblečena je bila v temno modro satenasto obleko. Ko so ju najavili, je mož pokazal na svileni rever svojega smokinga in rekel: »To je ostanek blaga od njene obleke!« Caroline mu ni ostala dolžna. Pokazala je na njegove čevlje in

Pirellijev koledar pripravljen

Za 20
odstotkov

Sredi novembra so na veliki zabavi v Rio de Janeiru – seveda samo za povabljene – za javnost predstavili stenski koledar italijanske proizvajalke pnevmatik firme Pirelli. Pirellijev koledar 2005 so natisnili v 40 tisočih primerkih. Za te koledarje je že leta nazaj značilno, da jih pošiljajo izključno po pošti na že vnaprej določene naslove. Na prostem trgu jih ni mogoče kupiti, zato za njih zbiratelji ponujajo neverjetno visoke vsote. Najvišjo ceno je doslej na dražbi dosegel primerek koledarja iz leta 1957, ki so ga prodali za 138.000 dolarjev.

Na straneh koledarja so znane lepotice z vsega sveta, ustvarjajo pa ga najslavnejša imena grafičnega oblikovanja. Prejmejo jih poslovni partnerji in znane osebnosti. Tako so med njimi tudi člani britanske kraljeve družine, igralec Paul Newman in tudi lastnik Microsofta Paul Gates. Letos so k sodelovanju povabili francoskega fotografa Patricka Demarcheliera, ki je lepotice, kot sta Brazilka Mariana Lime in modelka Naomi Campbell, posnel na brazilskih plažah. Kot zanimivost naj dodamo, da se bo med znanajstimi lepoticami tokrat našla tudi Crnogorica Marija Vučević.

»Pri tako velikem finančnem načrtu, kot smo ga pripravili za film Vojna svetov in je bil sprejet, res ne morem gledati na vsak dolar,« je izjavil režiser Steven Spielberg na tiskovni konferenci pred začetkom snemanja, ko so predstavili zanimivosti in podrobnosti o novem filmskem spektaklu Vojna svetov. O višini stroškov zaenkrat niso želeli govoriti, menda pa bo to najdražji film doslej. V nekaterih množičnih prizorih bo sodelovalo tudi do tisoč statistov, ki bodo dobili po 80 dolarjev dnevno. Glavno vlogo v filmu po romanu H. G. Wellsa bo igral superzvezdnik Tom Cruise, ki si je za sodelovanje v filmu namesto honorarja zagotovil 20-odstotni delež dohodka od predvajanj v kinematografih.

Kaj dela kraljica in kaj njen mož?

Pred dobrim mesecem je angleška kraljica že četrto obiskala Nemčijo in s svojo sproščeno držo ponovno osvojila Nemce. Seveda je bila ves čas pod budnimi očmi novinarjev, zato se ve med drugim

tudi to, da se je dnevno petkrat preoblačila, da je v treh dneh svojega obiska zamenjala dvajset parov čevljev, da so bili taki čevlji v glavnem videni v londonski trgovini Cornila James in da njihova cena ni bila pretirano visoka – okrog 100 evrov. Obiskala je Berlin, Potsdam in Düsseldorf in si ogledala vse, kar so ji pokazali: od zgodovinskih spomenikov, visokošolskega zavoda do vsakdanjega življenja Nemcev. Zadnji večer je nemški predsednik Horst Köhler priredil visokima gostoma večerjo v dvorani berlinskega gledališča, kamor se je nadrenjalo 250 pomembnih gostov. Pogrinjek so sestavljali krožniki, tri vilice, trije nože in dve žlici. Hrana ni smela vsebovati čebule in česna. Šef kuhinje in ekipa so začeli s pripravami tri mesece pred prihodom kraljevskega para. Posnetek, ki ga vidimo, je bil narejen drugi dan obiska, ko sta si v Potsdamu ogledala večjo blagovnico. Kraljičinega moža, kot po navadi je zmeraj korak za kraljico, tokrat vidimo v nič kaj kraljevski drži. No ja, končno pa je tudi on samo človek, nekaj takšnega kot mi ...

Brad Pitt in Jennifer Aniston se nameravata preseliti v London

Se bosta res umaknila?

V javnosti se že nekaj časa govori, da v zakonu med Bradom Pittom (40) in Jennifer Aniston (35) od letošnjega leta ne bo več skupa in da že nekaj časa živita vsaksebi. To sta zdaj zakonca potrdila tudi v istovrstni sporocili, da oba želita, da se njihov zakon ohrani. Na priporočilo skupnega psihologa naj spremenita okolje in družbo in začeta iskati rešitev in vse kaže, da sta jo našli.

Če vsej verjetnosti se bosta že v začetku prihodnjega leta preselila iz sončnega Los Angelesa v megleni London. In to ne kamorkoli. Ogledala sta si hišo svojega prijatelja, sicer zvezdniskega kuharja Jamieja Oliverja (29). Z Jamiejem sta se spoznala, ko sta Jennifer ob hišni zabavi spoznala, da bi jim ta večer kuhar trenutno najpopularnejši kuhar na svetu. Restorjano in fant je prišel iz Londona ... Sicer dvonadstropna hi-

ša v Londonu je dokaj prostorna. Meri 350 kvadratnih metrov in ima pet spalnic. Poleg velike kuhinje so še drugi potrebni in nepotrebni prostori pa tudi velik vrt, kjer se bo lahko igral njun otrok. Poslopje je ocenjeno 2,3 milijona evrov. Kuhar Jamie je izjavil, da bo lahko, če pride do dogovora oziroma prodaje hiše, Brad pri njem opravil brezplačen kuharski tečaj.

Bralci Péna se predstavljajo

Danica Vršič iz »Portoroža« pri Ljutomeru

Najprej pleve, nato pa kopanje v Ščavnici

Njena življenjska pot se je začela v Pristavi, kjer je živel do svojega osemnajstega leta. »Odraščala sem na manjši kmetiji. Moji najlepši spomini iz otroških let me vračajo v čas žetve oziroma mlačve, ko je »hodil« od hiše do hiše »mašin«. Otroci smo bili kot nalašč za nošenje plev izpod mlatilnice v za to namenjen prostor. Ko se je delo končalo, pa smo se brž tekli kopat v Ščavnico. Takrat je bila še kar čista. Na nekaterih mestih si lahko za silo tudi malo plaval. V vodi smo videli ščuke in druge ribe. Strah pa me je bilo, ko je Ščavnica poplavljal. Se zdaj vidim mamo, kako jo je skrbelo, ko je snope pšenice ali rži začela odnašati voda. Če je le mogla, jih je lovila in vlačila na suho.«

Novo življenje v Kanadi

Po končani osnovni šoli v Stročji vasi se je vpisala v gostinsko šolo in se izučila za natakario. Ta poklic jo je tudi najbolj zanimal. Potem pa je nekega dne pobliže spoznala izseljenca Jožeta Vršiča, ki je prišel iz Kanade na obisk v rojstno Pristavo. Kmalu sta se poročila in skupaj odšla v Kanado. Jože je še naprej delal v mesariji, Danici pa je uspelo dobiti službo v enem od tekstilnih obratov.

»Tam se je začelo zame povsem novo življenje. Lahko sem si kupovala lepe obleke, čevlje, torbice ... Lahko bi rekla, da sem živela v izobilju v primerjavi s tistim, kar sem do takrat imela doma. Lahko sem tudi potovala in si res marsikaj privoščila. Vseeno me je čedalje bolj vlekel domov. Tudi mož je imel domotožje in leta 1975 smo se s tam rojeno hčerko Heleno za stalno vrnili v domovino.«

Zakaj Portorož, če je pri Ljutomeru?

Novo poglavje v njenem življenju se je začelo pred šestnajstimi leti, ko sta si z možem zgradila novo hišo z gostinskim lokalom v bližini Ljutomerskih ribnikov. Takšno ime je uradno navedeno v gradivu Agencije R Slovenije za okolje, in sicer med naštetimi zaščitenimi krajinskimi parki v Sloveniji kot del območja »Ljutomerski ribniki in Jeruzalemsko-Ormoške gorice«. Gre pravzaprav za umetna jezer(c)a pri Podgradju oz. pod Železnimi Dvermi, ki so nastala z zaježitvijo potokov Kostanjevica in Jugar. V njih gojijo ribe, ob njih so sprehajalne poti, tam se je naselila velika družina labodov, nekoč pa je bilo to »komunalno« ljutomersko kopališče. Najprej sta Vršičeva sicer nameravala odkupiti in dograditi že postavljen leseni objekt pri kopališču (bife, sanitarije in slačilnice), v katerem je Danica delala kakšna dva meseca, vendar druga stran ni bila za to. Kasneje, ko je ta objekt že skoraj propadel, sta dobila ponudbo, vendar nista bila več interesenta. Uredila sta gostinski lokal v lastni hiši in zanj izbrala ime *Gostišče pri ribnikih*. Morda bi to ime ostalo do danes, če zaradi zakonodaje gostišča ne bi preimenovala v okrepčevalnico, ker pač nista imela prenočišč. In morebiti bi poskrbela tudi za to, če Jožeta ne bi pred osmimi leti doletela smrt.

»Ker so v pogovoru nekateri domačini ta lokal imenovali Portorož, menda se je to ime

Kjer je bilo nekoč ljutomersko »komunalno« kopališče, se sedaj zbira in kopajo labodi. V ozadju je Vršičeva hiša.

oprijelo že prejšnjega lesenega lokala ob kopališču, so se odločili, da bo to tudi novo ime za okrepčevalnico. Da je bilo nekoč tu vsaj malo podobno kopališču v Portorožu, pa priča fotografija, ki sem jo uspela shraniti.«

Pri njiju so se začeli zbirati puhovci

Z Danico sem se želel srečati, ker sem večkrat slišal, kako se pri njej dobivajo člani Prleškega društva za ohranjanje tehnične kulture in dediščine in da je tudi ona članica tega društva.

»Lahko rečem, da je bil pri nas nekaj prvih let delovanja sedež tega društva, zato sva se z možem tudi oba včlanila in ponudila brezplačen prostor za društvene aktivnosti. Tako smo se dogovorili tudi s prvim, zdaj že pokojnim predsednikom Ludvikom Bratušem, ki je bil naš dobri znanec. Sedež je sedaj sicer v Ljutomeru, pri nas pa je vsakoletno Puhovo srečanje v spomin na Ludvika Bratušo. Tu se zberemo, se pozdravimo in zajtrkujemo, nato pa se podamo na vožnjo po dogovorjeni trasi. Jaz sicer običajno nimam časa in tudi ne primernega starega vozila, da bi se jim lahko pridružila. No, enkrat sem se peljala z družino Kunc iz Ljutomera, in to v najstarejšem oldtimerju. Za mojo dušo pa bi sicer prišlo prav kakšno zelo staro kolo, na načni pogon seveda.«

FOTO

Jožef G. Bistriški

Takšno je bilo nekoč ljutomersko kopališče, ki so mu nekateri v šali rekli tudi Portorož.

Pred vhodom v njen gostinski lokal piše, da prihajate v Okrepčevalnico Portorož.

V Kanadi je Danica srečala tudi Indijanca, se oblekla še sama v njegovo oblečilo in se fotografirala za spomin.

Pri Lujzovi kleti v Lendavskih Goricah sta se pred kratkim nenapovedano srečala lastnik Lujz, to je Alojz Pahor, in popotnik Lujzek, to je Alojz Kosi iz Robadja pri Razkrižju oz. Štrigovi. Oba sta ljubiteljska muzikanta, prvi harmonikar, drugi pa kitarist in fruličar, zato sta lahko v duetu zaigrala nekaj za dobro razpoloženje - v počastitev pohodnikov in vinske kapljice. Naključni poslušalci in gledalci so bili navdušeni.